Ազգ

Azg
armenian daily

23 ՅՈՒԼԻՍ 1999 ՈՒՐԲԱԹ #136 (1881)

«ՊԱՐԵՍ-ԱՐՄԵՆԻԱ» ՍՊԸ-Ի ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կեղծ լուրեր են տարածվում Հայաստանում «Ֆիլիպ Մորիս» ֆիրմայի ծխախոտաշնամակներ արտադրվելու մասին, որոնք վնասում են նաև «Պարես-Արմենիա» ընկերության շահերին, որը կրում է հիշյալ ֆիրմայի Marlboro, Parliament, L&M, Bond և Red&White ծխախոտաշնամակները Հայաստան ներկրելու և իրացնելու բացառիկ իրավունքը:

Շահագրգռված ենք ԱՄՆ **10** **հազար** դոլարով պարգևատրել նրան, ով ցույց կտա Հայաստանում հիշյալ ֆիրմայի ծխախոտների արտադրամասը:

ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Նորաստեղծ միջկուսակցական խորհուրդը լուրջ հայտ է ներկայացնում

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Յուլիսի 22-ին ՅՌԱԿ կենտրոնական գրասենյակում, մեծաթիվ լրագրողների մասնակցությամբ, տեղի ունեցավ Միջկուսակցական սոցիալ-տնտեսական խորհրդի անդրանիկ նիստը: Խորհրդի 6 անդամներից 5-ը՝ ՅՌԱԿ-ը, ԳԻԱՐՔՄԻ-ին, ՅԴԿ-ն, Սոցուժերի և Մտավորականների միությունները հանդես եկան հայտարարությամբ, ուր, մասնավորապես, ասված է. «Նպատակ ունենալով օժանդակել ՀՀ տնտեսությունը ճգնաժամից դուրս բերելուն և հետագա վերելքին, ՀՀ գործադիր և օրենսդիր մարմինների աշխատանքի արդյունավետության բարձրացմանը, խորհուրդը մշակելու է համալիր, նոր, այլընտրանքային ծրագրեր ՀՀ տնտեսության տարբեր ոլորտների վերականգնման մասին, ներկայացնելու է եզրակացություններ սոցիալական և տնտեսական կարևորագույն հարցերի վերաբերյալ»: Խորհուրդը, ըստ այդ հայտարարության, աշխատելու է առավելագույն հրապարակայնության սկզբունքով, բաց է լինելու բոլոր կազմակերպությունների համար: Բացելով նիստը, ԳԻԱՐՔՄԻ-ի ղեկավար Ալեքսանդր Աղամյանը փաստեց, թե խորհրդին անդամակցելու ցանկություն են հայտնել նաև ՀՅԴ-ն, որի ներկայացուցիչը նիստին մասնակցում էր առայժմ դիտորդի կարգավիճակով, ԱԻՄ-ը, որն իբրև նախադրյալ պահանջել է իրեն վերապահել «վետոյի» իրավունք այն պատճառաբանությամբ, թե խորհրդում հիմնականում հավաքվել են «ձախ» ուղղվածության կուսակցություններ (ամենավերջում պրն Աղամալյանը նույնիսկ կարծիք հայտնեց, թե իրենք կմտածեն և գուցե համաձայնեն ԱԻՄ-ին «վետոյի» իրավունք վերապահելուն): Խորհրդի նկատմամբ որոշակի հետաքրքրություն են ցուցաբերում նաև ՀԿԿ-ն, Արցախ-Հայաստան կազմակերպությունը, որոնք ուղղակի դեռ չեն հասցրել որոշում կայացնել (տեխնիկական պատճառներով) և, ամենայն հավանականությամբ, կմիանան այս միջկուսակցական կառույցին:

Տես ▸ էջ 2

ԿՐԹԿ

Վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը մասնակցեց Ինոգեյթ ծրագրի գագաթաժողովին

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վարչապետ Վազգեն Սարգսյանի գլխավորած կառավարական պատվիրակությունը հուլիսի 22-ին Մոսկվայից ժամանեց Կիև՝ մասնակցելու ԻՆՈԳԵՅԹ ծրագրի գագաթաժողովին:

Ինչպես հայտնեցին ՀՀ կառավարության մամուլի և հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, գագաթաժողովի ավարտին «Ուկրաինա» պալատում ստորագրվեց նավթի և գազի տեղափոխման միջպետական համակարգի ստեղծման ինստիտուցիոնալ հիմքերի մասին բազմակողմ (հովանոցային) պայմանագիր: Ելույթ ունենալով գագաթաժողովում, վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը կարևորել է միջազգային կազմակերպությունների կողմից տարածաշրջանային ծրագրերի իրականացումը և այդ ծրագրերին Հայաստանի մասնակցությունը:

Նույն օրը վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը հանդիպել է Ուկրաինայի վարչապետ Վալերի Պուստովոյտենկոյին: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են հայ-ուկրաինական տնտեսական կապերին առնչվող հարցեր: Երկուստեք նշվել է, որ երկու երկրների միջև առևտրատնտեսական և առևտրի ծավալները բավականին փոքր են և պետք է անել ամեն հնարավորը՝ առկա խնդիրները լուծելու համար: Երկու երկրների վարչապետները կարևորել են ինչպես երկկողմ, այնպես էլ տարածաշրջանային ծրագրերում համագործակցությունը:

ԱՄԵՐԻԿԱ

ԱՄՆ պաշտպանության նախարարը կայցելի Վրաստան

ԹԲԻԼԻՍԻ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ՄՆԱՐԶ: Օգոստոսի 1-ին Վրաստան կայցելի ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Քոհենը: Վրաստանի պաշտպանության նախարարության հաղորդման համաձայն, Քոհենը նախատեսում է Թբիլիսիում հանդիպել Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շևարդնաձեի, խորհրդարանի նախագահ Զուրաբ Ժվանիայի և մի շարք նախարարների հետ: Վրաց-ամերիկյան համագործակցության ավանդական հարցերին զուգընթաց առաջիկա հանդիպումների ընթացքում կքննարկվեն Կոսովոյի իրավիճակը, ինչպես նաև ՆԱՏՕ-ի ծրագրերին Վրաստանի մասնակցությանն ու «ժամանակակից պաշտպանական ռազմավարություն և երկրի զինված ուժերի բարեփոխման մեթոդոլոգիա մշակելու ոլորտում» հանրապետությանն աջակցություն ցույց տալուն առնչվող հարցեր:

ԱՄՆ պաշտպանության նախարարի այցը կդառնա Էդուարդ Շևարդնաձեի կառավարությանը և Վրաստանի ինքնիշխանությանն ԱՄՆ վարչակազմի աջակցության դրսևորում, չորեքշաբթի օրը կայացած ճեպազրույցի ժամանակ հայտարարել է Պենտագոնի մի բարձրաստիճան ներկայացուցիչ: «ԱՄՆ-ը չափազանց սերտորեն է համագործակցում Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շևարդնաձեի հետ և սատարում է նրան», ասել է Պենտագոնի ներկայացուցիչը:

Բանակցությունների ժամանակ պարտադիր կքննարկվեն նաև ստառազինությունների նկատմամբ վերահսկողությանն առնչվող հարցեր: «Այդ հարցերը, ինչպես նաև զանգվածային բնաջնջման զենքի չտարածման ռեժիմի քննարկումը մշտապես առկա են ԱՄՆ պաշտպանության նախարարի օրակարգում», հայտարարել է ԱՄՆ-ի բարձրաստիճան զինվորական ներկայացուցիչը: Վրաստանը Ուիլյամ Քոհենի չորս երկրներ ընդգրկող մեկշաբաթյա ուղևորության վերջին փուլն է: ԱՄՆ պաշտպանության նախարարի ուղևորությունն սկսվում է հուլիսի 25-ին:

ԱՄՆ վարչակազմը Լուկաշենկոյին օրինական նախագահ չի համարում

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ վարչակազմը հուլիսի 20-ից դադարել է Ա. Լուկաշենկոյին ճանաչել Բելառուսի օրինական նախագահ, սակայն ելնելով գործնական նկատառումներից շարունակելու է նրա հետ իր հարաբերությունները: Այս մասին Վաշինգտոնում հայտարարել է Պետդեպարտամենտի պաշտոնական ներկայացուցիչ Ջ. Ռուբինը: Հանրաքվեի հիման վրա Բելառուսի սահմանադրության մեջ 1996թ. մտցված փոփոխությունները և Լուկաշենկոյի պաշտոնավարության երկարաձգումը մինչև 2001 թ.-ը ԱՄՆ-ի իշխանությունները համարում են անօրինական և ոչ ժողովրդավարական:

Ի պատասխան, պաշտոնական Մինսկը հայտարարել է, որ Բելառուսի սահմանադրության լեգիտիմությունը արտասահմանում ճանաչում գտնելու կարիք չի զգում: Հանրապետության իշխանությունները շարունակում են գրել հակակառավարական հանրահավաքները և ծերբակալել նախագահ Լուկաշենկոյի առավել ակտիվ հակառակորդներին:

Միաժամանակ, Բելառուսի ազգային բանկի նախագահը կոչ է արել բնակչությանը խաբված չլինելու համար ձեռնպահ մնալ արտարժույթի գնումներից: Պարզ չէ, թե բանկի նախագահն ինչ է նկատի ունեցել խաբված լինել ասելով, սակայն հայտնի է, որ վերջին օրերին հանրապետությունում կտրուկ մեծացել է դոլարի փոխարժեքը:

Պատրաստ ենք առաջարկներ ընդունելու

Երեկվա համարում հրապարակել էինք Հայաստանի 50 առավել ազդեցիկ գործիչների հուլիս ամսվա վարկանիշային գնահատումը, կատարված 21 փորձագետների կողմից: Ինչպես և սպասվում էր, արդյունքների հրապարակումը մեծ հետաքրքրություն, անգամ շահագրգռվածություն ստեղծեց տարբեր շրջանակներում: Բազմաթիվ էին հեռախոսային արձագանքները: Ոմանք գոհունակություն էին հայտնում նախաձեռնության համար, ուրիշները պարզապես չէին ընկալել դրական և բացասական վարկանիշային գնահատման տարբերությունները: Մի շարք գործիչներ էլ, բնականաբար, դժգոհ էին մնացել ցուցակում իրենց զբաղված դիրքից կամ ցուցակից դուրս մնացած լինելու փաստից: Հավակնություն չունենալով մեր գործիչների վարկանիշի գերճշգրիտ պատկերը ներկայացրած լինելու, խմբագրությունը պատրաստակամություն է հայտնում օգտվելու բոլոր լուրջ առաջարկներից ու դիտողություններից, որոնք կներկայացվեն մեզ: «Ազգը» որոշել է շարունակել ու զարգացնել այս նախաձեռնությունը:

ԽՌՈՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Իրանում լրտեսների ու սիոնիստներին ծառայողների որս է սկսվել

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: Իրանի նախագահի աշխատակազմից տեղեկացրել են, որ երկրի 24 բարձրաստիճան զինվորականներից ստացված նախազգուշացում-նամակին համապատասխան ոճով պատասխան է տրվել, որում շեշտվել է, որ հեղափոխության պահնորդները իրենց լիազորությունների չափն անցնում են:

Յուլիսի 21-ին Իրանի կառավարությունը շարժում է սկսել պահպանողական երեք թերթերի դեմ զինվորականների Խաթամիին ուղղված հիշյալ նամակը հրապարակելու մեղադրանքով:

Յուլիսի 21-ին Խաթամիի աջակիցները կրկին համախմբվեցին նախագահի շուրջը յուրօրինակ պատասխան տալով զինվորականների այն նախազգուշացմանը, թե «իրենց համբերությունը հեցզհետե սպառվում է» (հասված նամակից): «Մասնակցության ճակատ» կուսակցությունը, որը Խաթամիի ամենամեծ աջակիցներից է, հայտարարել է, որ նախագահին նախազգուշացնողները պետք է հիշեն, որ 1997 թ. նախագահին ձայն է տվել 20 մլն. քաղաքացի: Տարածված կարծիք կա, որ իրոք հեղափոխության պահնորդները ցանկանում են հեղաշրջման կացություն ստեղծել ու պաշտոնանկ անել Խաթամիին: Հիշեցնենք, որ վերջին խռովություններում զոհվել է 1 ուսանող, 200 մարդ վիրավորվել է, 1400-ը ձերբակալվել, որոնցից որոշ ժամանակ անց 750-ը ազատ են արձակվել: Կան մարդիկ, որոնց մասին լուրեր չկան ու ենթադրվում է, որ նրանք են կալանված են:

Թեհրանի համալսարանի փոխռեկտոր Դաուդ Սուլեյմանին կարծիք է հայտնել, թե «իրավիճակը կպառնեցվի, սակայն մոխիրների տակից կրակ կծագի նորից, եթե հարծակման հրահանգ տված հիմար զինվորականների խնդիրը չլուծվի»: Ձերբակալված ուսանողներից Մուհամադին մեղադրվում է խժդժություններ հրահրելու համար արտասահմանից նյութական միջոցներ և ցուցումներ ստանալու մեջ: Յուլիսի 21-ին հետախուզության նախարարությունը հայտարարել է, որ ձերբակալված Ռեզային խոստովանել է, որ արտասահմանի հետ կապող օղակներից մեկն է եղել: Մի խոսքով, Իրանում այժմ լրտեսների ու սիոնիստներին ծառայողների որս է սկսված:

Ջևադ Սոյսալը առևանգվել է Մոլդովայում

ԱՆԿԱՐԱ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Այստեղ հայտնի են դարձել Քրդական աշխատավորական կուսակցության ղեկավարներից մեկին՝ Ջևադ Սոյսալին, Մոլդովայում ձերբակալելու՝ թուրքական հատուկ ծառայությունների ձեռնարկած գործողության որոշ հանգամանքներ: Ինչպես հաղորդվում է, այդ գաղտնի գործողությունը իրականացվել է հուլիսի 18-ի երեկոյան: Դրանից մեկ օր առաջ, ըստ իրազեկ աղբյուրների տվյալների, Քիշնևը էր ժամանել մի հատուկ ինքնաթիռ թուրք հետախույզներով այն ստորաբաժանման կազմից, որը Քենիայի մայրաքաղաք Նայրոբիում ճանկել էր Օջալանին: Գործողությունը կոորդինացնում էին Ազգային հետախուզական կազմակերպությունը /ՄԻԹ/ և թուրքական գլխավոր շտաբի գլխավոր հետախուզական վարչությունը: Ընդ որում առաջիկա գործողությունների մասին նրանք իրազեկ չէին պահել ո՛չ Մոլդովայում թուրքական դեսպանությանը, ո՛չ էլ Թուրքիայի արտգործնախարարությանը:

ՄԻԹ-ի ղեկավար Շենքալ Աթասաղունը հայտարարել է, որ Սոյսալի ձերբակալումը կհանգեցնի Քրդական աշխատավորական կուսակցության ահաբեկչական գործունեության նվազեցմանը Թուրքիայում: Ձերբակալվածն ինքը, որը հասցվել է Անկարա, սկսել է ցուցմունքներ տալ, որոնք, ինչպես նշում է ԹՌԹ վի հեռուստաընկերությունը, հույժ կարևոր են:

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Նորաստեղծ միջկուսակցական խորհուրդը...

Սկիզբը էջ 1

Հիմնավորելով նման միջկուսակցական խորհուրդ ստեղծելու անհրաժեշտությունը, պրն Աղամալյանը նկատեց, թե ինտելեկտուալ լուրջ կարողություններ ունեցող եւ, ավաղ, նյութական միջոցներ չունեցող մի շարք կուսակցություններ, ինչպիսին է, օրինակ, ՀԴԿ-ն, վերջին խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքներով ներկայացված չեն Ազգային ժողովում, մինչդեռ նրանց ներուժը անհրաժեշտ է օգտագործել: Այդպիսի հնարավորություն տալիս էր ՀՀ նախագահին կից Քաղաքական խորհուրդը, որը, ցավոք, առանց լուրջ քննարկման «մի հարվածով» լուծարվեց: Մինչդեռ Քաղաքական խորհրդի հենց միայն սոցիալտնտեսական հանձնախումբը մշակել եւ նախագահի ուշադրությանն էր ներկայացրել հասարակական հնչեղություն ունեցող 9 հարց, այդ թվում էլեկտրաէներգիայի սակագների, խնայբանկերում քաղաքացիների ավանդների վերականգնման եւ հատուցման, ջրի ռացիոնալ օգտագործման («Հայկական նախագիծ»), Արմենտել ՓԲԸ-ի մասին եւ այլն: «Նախագահը միշտ չէ, որ մեզ հետ համաձայնում էր, ասաց պրն Աղամալյանը, բայց ինքն էլ խոստովանեց, որ մեր առաջարկները միշտ էլ հետաքրքիր են եղել եւ խորհելու նյութ են տվել»: Այդ առթիվ ամենաբնորոշը, ըստ ՀՌԱԿ ներկայացուցիչ Հարություն Առաքելյանի, խմելու ջրի ռացիոնալ օգտագործման «Հայկական նախագիծ» ծրագիրն էր, որը քննարկվել է ամենաբարձր մակարդակով, եւ այժմ էլ կառավարությունը նախապատրաստում է «Ջուր» նախագիծը:

Նիստում կարճառոտ խոսքով հանդես եկան նաեւ ՍԻՄ-ի ներկայացուցիչ Արմեն Պողոսյանը, ՀԴԿ-ից, Վահե Ստեփանյանը, ՀՅԴ-ից՝ Հակոբ Մանասերյանը:

Լրագրողների հարցին, թե ի՞նչ երաշխիք կա, որ Միջկուսակցական սոցիալ-տնտեսական խորհրդի բարձրացրած հարցերը չեն մնա թղթի վրա, հիմնադիրները պատասխանեցին, որ իրենցից 3-ը (ՀՅԴ, ՍԻՄ եւ ԳիԱրԲՄիին) ներկայացուցիչներ ունեն Ազգային ժողովում, Կոմկուսի անդամակցության դեպքում այդ թիվը ավելի կմեծանա, հետեւաբար մշակված եւ միասնական հավանության արժանացած հարցերը կհնչեն խորհրդարանական ամբիոնից: Սակայն ամենամեծ հույսը հասարակական կարծիքն է, մենք կառաջարկենք մեր լուծումները, կառավարությունը կընդունի՞, լավ, չի՞ ընդունի՝ հասարակությունը կտեսնի, թե «ով ով է», այս էր պատասխանների ենթատեքստը:

Միով բանիվ, ՀՀ նախագահին կից Քաղաքական խորհրդի լուծարումը նպատակահարմար չհամարող քաղաքական ուժերը իրենք են ստեղծում իրենց կառույցը՝ ազգօգուտ աշխատանքը շարունակելու վճռականությամբ: Նույնիսկ չեն բացառում, որ ՀՀ նախագահն արդեն սեպտեմբերին վերանայի Քաղաքական խորհուրդը վերակազմավորելու հարցը, «եթե այդ նախաձեռնությունը գա ներքեւից՝ կուսակցություններից»: Ինչպես նկատեց ՀՌԱԿ փոխատենապետ Հարություն Առաքելյանը, իրենք խորհրդարանում ներկայացված չլինելը «ողբերգություն չեն համարում»: Նա, ով ազգին ծառայելու ներուժ ու ցանկություն ունի՝ ձեւը կգտնի: Նաեւ կստիպի, որ իր հետ հաշվի նստեն:

Իմ տպավորությամբ, Միջկուսակցական սոցիալ-տնտեսական խորհրդի ստեղծումը, ամեն ինչից զատ, նաեւ մի ազդու զգուշացում է իշխանություններին, որ չտրվեն խորհրդարանում չներկայացված կուսակցություններին «քաղաքական դաշտի լուսանցքում» տեսնելու կամ այնտեղ «մղելու» գայթակղությանը:

«Հայաստանի մինչեւ այժմ եղած կառավարություններից ամենաքաղաքականը Արմեն Դարբինյանինն է»

Խաչատուր Սուքիասյանի դեբյուտը որպես տնտեսագետի եւ երեսփոխանի

Երեկ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում «Ներդրումային քաղաքականությունը Հայաստանում» թեմայով դասախոսություն կարդաց «ՍԻԼ» կոնցեռնի նախագահ, ԱԺ նորընտիր պատգամավոր Խաչատուր Սուքիասյանը: ՀԱՀ հատուկ դասընթացների բաժնի համապատասխան դահլիճը երբեք այնքան լեփ-լեցուն չէր եղել: Բանախոսը նույնիսկ հուշանվեր ստացավ Հայ ոսկեձեռիկներ» հասարակական կազմակերպությունից: Պատճառը, թերեւս, հասարակության աճող հետաքրքրությունն է այս գործչի նկատմամբ, հատկապես նրա պատգամավոր ընտրվելուց հետո: Իր հերթին Խաչատուր Սուքիասյանը, որն ունի ճարպիկ բիզնեսմենի իմիջ, շատ ավելի անհամարձակ էր իր կարդացած դասախոսության ժամանակ, որը կարելի էր համարել Հայաստանի տնտեսության վերլուծության (ներդրումների կտրվածքով) փորձ, նաեւ փորձի ձեռքբերում մեծ դահլիճի առջեւ ելույթ ունենալու եւ միկրոֆոնից օգտվելու իր առաջիկա օրենսդրաշինարարական գործունեության մեջ:

«ՍԻԼ» կոնցեռնի նախագահն ընդհանուր առմամբ դրական գնահատեց ՀՀ տնտեսական օրենսդրությունը այն մասով, որը վերաբերում է օտարերկրյա ներդրումներին: Պարզապես, ըստ նրա, կան շատ այլ, հարակից խանգարող հանգամանքներ, որոնք դարձրել են Հայաստանը տարածաշրջանի ամենաքիչ օտարերկրյա ներդրումներ ունեցող երկիր: Դրանք մոտավորապես այսպիսին են, ըստ պրն Սուքիասյանի, առաջինը՝ հայկական մտածելակերպն է, որը խրտնեցնում է արեւմտյան չափանիշներով գործող արտասահմանյան ընկերություններին, երկրորդը՝ Հայաստանը դեռեւս չունի իր տնտեսության մայր ռազմավարությունը, որպեսզի թե արտաքին եւ թե ներքին ներդրողները կողմնորոշվեն իրենց սեփական ռազմավարությունը մշակելիս, երրորդը տարածաշրջանային խնդիրներն են ու հարեւանների հետ հարաբերությունները, չորրորդը՝ տեղեկատվական վատ աշխատանքը, օրինակ, ըստ «ՍԻԼ»-ի նախագահի, Հայաստանում կա երկու, օտարերկրյա ներդրողների համար շատ գրավիչ օրենքներ, մեկը արժեթղթերի, մյուսը դեպոզիտների չհարկման մասին, որոնց մասին սակայն մինչեւ հիմա դեպի դուրս (ինտերնետով, տեղեկատվական միջոցներով) տեղեկություն չի տարածվել. «Նույնիսկ մինչեւ հիմա մի ֆիլմ չունենք, Հայաստանի մասին, որ դրսի ներդրողին ասենք էս է մեր երկիրը, եկեք»: Մի քանի այլ բացասական երեւույթների մասին խոսելով բանախոսը չմոռացավ նաեւ իր անկեղծ դիտարկումներն անել տնտեսության մեջ գոյություն ունեցող մի քանի խնդիրների շուրջ: Ահա մի քանի մտքեր, որոնք առանձին վերլուծությունների թեմա կարող են լինել. «Հայաստանում հայկական մտածելակերպի պատճառով հնարավոր չէ, որ մի օրենքը բոլորի համար հավասար լինի»: Որպես դրանից խուսափելու մի ելք բերվեց հաստատագրված վճարների համակարգը, որի արդյունավետության շնորհիվ հարկերի հավաքումն «այդ մասով» կազմել է մոտ 220 տոկոս, ի տարբերություն մեկ այլ «մասի», որի մասին պրն Սուքիասյանը գերադասեց լռել, 13 տոկոս: «Գիտության եւ բիզնեսի ամուսնությունը մեզ մոտ լավ չի արվում», այսինքն, ըստ Սուքիասյանի, գիտության ինտեգրացումը բիզնեսին ունի իր վաղուց փորձված ճանապարհը. գիտության համար եւս միջնորդ է պետք, գիտական նորույթների ներդրումը եւս պետք է լինի բիզնես որեւէ մասնավոր կառույցի համար:

Կարճ ելույթից հետո Խ. Սուքիասյանը հաճույքով անցավ ունկնդիրների հարցերին պատասխանելուն, որոնցից համառոտակի ներկայացնում ենք ուշագրավները.

– Այս նոր կառավարությունը գործարարության համար հույսեր ներշնչո՞ւմ է:

– Դատելով իմ հանդիպումներից, այո: Ինչ վերաբերում է նախորդին. ամենաքաղաքական կառավարությունը, որ մենք ունեցել ենք, եղել է նախորդը: Այո, Արմեն Դարբինյանի կառավարությունը: Իսկ ո՞վ չգիտի... Օրինակ, անցյալ տարի մի քանի կարեւոր հարցերի վերաբերյալ երեք նամակ եմ ուղարկել, նամակներն էլ կորան, իրենք էլ հետը...

– Նշեք երեք հիմնավորումներ, ըստ որոնց օտարերկրացի ներդրողը պետք է գա Հայաստան:

– Հավատացեք, ինչ վերաբերում է ԱՊՀ-ին եւ Հայաստանին, արտասահմանցու համար այս դեպքում երկիրը պետք է դուր գա, որ այստեղ ներդրումներ անի: Անկեղծ եմ ասում, ուրիշ պատճառ չկա:

– Ինչո՞վ կբացատրեք Ձեր հաջողությունը բիզնեսում:

– Միգուցե հետեւողականությունը: Նաեւ՝ երկար տարիների աշխատանքը «Միրիուսի» պես ռեժիմային, կանոնակարգված գործարանում:

– Հայաստանում գործի մեջ հաջողության հասնելու համար որքանո՞վ են դեր խաղում ընկերական-բարեկամական կապերը:

– Շուկայական տնտեսության մեջ ի՞նչ ընկերական, բարեկամական կապ: Դուք ինքներդ չե՞ք համոզվել, որ մարդկային հարաբերությունները փոխվել են եւ ամեն ինչ շուկայական է:

– Հնարավո՞ր է Հայաստանում առանց օրենքը շրջանցելու հարստանալ:

– Ոչ թե հարստանալ, այլ գործունեություն ծավալել, ոչ թե օրենքը խախտել, այլ գործել այն թույլատրելի սահմաններում, որ պետությունը, թույլ է տալիս ինչ-ինչ պահանջներից ելնելով: Հնարավոր չէ: Իսկ աչքի ընկած կազմակերպությունները, ինչպիսին մենք ենք, եթե օրենքը խախտենք, շարքից դուրս կգանք: Հավատացեք, եթե մենք բազմապրոֆիլ չլինեինք, արդեն վաղուց չէինք լինի:

– Ինչո՞վ կբացատրեք նոր հայերի ցուցամոլությունը:

– Ես դրան նորմալ եմ նայում: Եթե մարդն ունի, պետք է ցույց տա, ինչո՞ւ ոչ: Դա էլ է դրսի ներդրողներին գրավելու միջոց: Օրինակ, «ՍԻԼ պլազան» էլ օտարների համար նման մի վայր կարող է լինել: Ես դա ցուցամոլություն չեմ համարում:

– Ինչպիսի՞ն կլինի «ՍԻԼ պլազայի» առաջիկա ռազմավարությունը:

– Ուսումնասիրողի: Մենք գտնվում ենք ուսումնասիրելու ժամանակահատվածում: Իսկ մի շաբաթ առաջ մի գործարան ենք գնել, որի անունն առայժմ չեմ հայտնում, որը 5-6 տարի չի գործել, բայց այսօրվանից գործելու է:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՇԵՂՅԱՆ

Կաբելի գործարանի մասնաճյուղ Ստեփանակերտում

Մոտ ապագայում Երեւանի կաբելի գործարանն իր մասնաճյուղը կունենա Ստեփանակերտում: Այդ հարցը հանգամանալից քննարկվեց ԼՂՀ կառավարությունում, որին հրավիրվել էին նաեւ Ստեփանակերտի էլեկտրատեխնիկական գործարանի տնօրեն Համլետ Գրիգորյանը եւ Երեւանի կաբելի գործարանի գլխավոր ինժեներ Էդուարդ Միրզոյանը:

Մասնաճյուղի բացման անհրաժեշտությունը ԼՂՀ վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը դիտարկեց հանրապետության սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի բարելավման ծրագրերի համատեքստում, միաժամանակ նշելով, որ նման մտահղացումը ծնվել էր դեռեւս Երեւանում, երբ ինքը եղել էր հիշյալ գործարանի տնօրենը:

Նախատեսվում է մասնաճյուղը տեղաբաշխել Ստեփանակերտի էլեկտրատեխնիկական գործարանի տարածքում:

Խորհրդակցության մասնակիցներին հանձնարարվել է պատրաստել շենքի վերանորոգման համար անհրաժեշտ նախահաշվային փաստաթղթերը եւ առաջիկա 20 օրում ավարտել վերանորոգումը: Նշանակվեց նաեւ անհրաժեշտ սարքավորումների տեղադրման ու մոնտաժման ավարտի ժամկետը: Մասնաճյուղի գործարկումը պետք է տեղի ունենա այս տարվա հոկտեմբերի վերջին: Դա նշանակում է, որ Ստեփանակերտում կբացվի եւս 50-60 աշխատատեղ:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

Այցելություն կալանավորներին

Հուլիսի 21-ին ԼՂՀ վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը եւ ՆԳ նախարար Արթուր Աղաբեկյանը եղան Շուշիում գտնվող թիվ 1 ուղղիչ-աշխատանքային հաստատությունում: Վարչապետը ծանոթացավ ՈՒԱՀ-ի պայմաններին, հետաքրքրվեց կալանավորների վիճակով, վերջիններս հանրապետության վարչապետին ուղղեցին իրենց հուզող մի շարք հարցեր: Ա. Դանիելյանը խոստացավ անցկացնել ստուգումներ, որոնց մասին կալանավորները կիրազեկվեն անպայման:

Կալանավայրի իրավիճակի բարելավման վերաբերյալ հանձնարարություններ տրվեցին ՆԳ նախարար Ա. Աղաբեկյանին: Դրանք, ըստ վարչապետի մամլո քարտուղարի հաղորդագրության, իրենց լուծումը կգտնեն մեկ շաբաթվա ընթացքում:

Կ. Գ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ՁՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh համակարգչային սարքերը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

Երեկ ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայում հավաքված հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներն ու գիտնականները Հայաստանի սպառողների շահերի պաշտպանի առաջամարտիկ դարձած համանուն միության գլխավորությամբ, միանշանակ արձանագրեցին. «Այսպես շարունակվել չի կարող. Հայաստանի շուկան ամբողջովին աչքաթող է արված, սպառողի առողջությունը վտանգված»: Եվ քանի որ սպառողն անպաշտպան է մնացել անորակ, կասկածելի ծագմամբ ողողված շուկայում, նրան օգնել, լուսավորել եւ պաշտպան կանգնել է պետք:

Աչքաթող շուկա, անպաշտպան սպառող

Սպառողների իրավունքների պաշտպանների համբերությունը սպառվել է

1995 թվականից այդպիսի առաքելություն է վերցրել ՀՀ կին սպառողի շահերի պաշտպանության միությունը, որի նախագահուհի Մելիսա Հակոբյանի ելույթից կարելի էր հետեւյալ եզրակացությանը հանգել՝ միությունը պատերազմ է հայտարարում շուկա անորակ ապրանք ներմուծողներին: Ի դեպ, այս միությունը բավականին հավակնոտ ծրագրեր ունի, որի մասին հայտարարել է դեռեւս իր ստեղծման օրից, եւ որոնք այդպես էլ գրեթե հնարավոր չի եղել իրականացնել, թերեւս, առաջին հերթին ֆինանսների բացակայության պատճառով: Իսկ այն, ինչ առաջարկել ու ծրագրել է միությունը, արդեն վաղուց անհրաժեշտություն է դարձել Հայաստանի համար: Նախ առաջին խնդիրը անկախ լաբորատորիայի ստեղծումն է (անկախ ամենից առաջ Հայպետստանդարտից), ապա ՀՀ-ում արտադրվող ու ներմուծվող ապրանքների տեղեկատվական բանկի, որը թույլ կտա վերահսկել շուկան, ժամանակին արձագանքել անցանկալի երեւույթներին: Միության խնդիրներից է բնակչության սպառողական գիտակցության բարձրացման նպատակով բուկլետներ հրատարակելն ու բնակչության մեջ տարածելը, պարբերաբար ռադիո եւ հեռուստատեսային հաղորդումներ կազմակերպելը սպառողի գիտակցությունը բարձրացնելու, նրան բարձ տեղեկատվություն ապահովելու նպատակով, խորհրդատվական ծառայության, ուսուցման կենտրոնի հիմնումը, դասախոսությունների կազմակերպելը եւ այլն:

ԳԱԱ-ում հավաքվածներին բաժանվեցին միության հրատարակած առաջին բուկլետները, որտեղ մանրամասն տեղեկատվություն է տրված սննդամթերքի որակի ցուցանիշների, գծիկավոր կոդերի, շուկաների անմխիթար վիճակի, փողոցային առեւտրի եւ տոնավաճառների անթույլատրելիության մասին, ինչպես նաեւ հայրենական արտադրանքի գովազդում, օրինակ «Գրանդ տոբակոյի» սիգարետների եւ այլն: «Զգուշացեք ներմուծվող սննդից» բուկլետում մանրամասն ներկայացված է սննդամթերքի երկարակեցությունը պահպանող, բայց, հակառակը, մարդու երկարակեցության եւ առողջության վրա բացասաբար ազդող E խմբի էմուլսատորների մասին, որոնք դանդաղ, բայց հաստատուն ազդում են օրգանիզմի վրա: Օրինակ E 330-ը, որը լայնորեն օգտագործվում է Հայաստան ներմուծվող վաֆլիների, արհեստական ծամոնների, ալյումինե սրվակներով վաճառվող նարնջի, կիտրոնի, մանդարինի եւ այլ մրգահյութերի մեջ, չարորակ ուռուցքների հարուցիչ է, E-125-ը, որը ծամոնի հիմնական նախանյութն է, ներթափանցում եւ նստվածք է թողնում օրգանիզմի տարբեր համակարգերում եւ նույնպես համարվում է չարորակ ուռուցքների հարուցիչ, նմանապես E-223 հականեխող սոդիումը, E-332 եւ E-171 ներկանյութերը, որոնք առաջացնում են տարբեր հիվանդություններ, մասնավորապես լյարդի եւ երիկամների: Մասնագետների կանխատեսումներով, այդ եւ համանման նյութերով պատրաստված սննդատեսակների պարբերաբար օգտագործումից վտանգ կա, որ մի քանի տարի անց երիտասարդների մեջ նկատելի կդառնա խրոնիկական, անբուժելի հիվանդությունների կտրուկ աճ: Նման կանխատեսումներով ու գնահատականներով հարուստ էին նաեւ միության անդամ եւ ոչ անդամ մասնագետների ելույթները:

Շուկայի վերահսկման հրատապ խնդրի լուծման ճանապարհներից մեկը սպառողների իրավունքների պաշտպանության օրենքի ընդունումն է: «Անհարմար է, որ մինչեւ հիմա չունենք այդ օրենքը, երբ ԱՊՀ բոլոր երկրներն արդեն ընդունել են այդ կարեւոր փաստաթուղթը», հայտարարվեց հանդիպմանը եւ կոչ արվեց բոլոր շահագրգիռ կազմակերպություններին միանալ վերոհիշյալ օրենքի ընդունման համար դեռեւս այս տարվա ապրիլին սկսված հանրապետական քարոզարշավին: Ժամանակը չի սպասում, եւ սպառողների իրավապաշտպանները հույս ունեն, որ նոր ԱԺ-ն կկարեւորի այդ օրենքն ու վերջապես քննարկման կդնի նրա արդեն համարյա պատրաստ նախագիծը:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՇԵՂՅԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Լոռու մարզի սանիտարահիգիենիկ վիճակը պետք է բարելավվի

Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանն ընդլայնված խորհրդակցություն էր հրավիրել՝ նվիրված մարզում սանիտարահիգիենիկ վիճակի բարելավմանը եւ առողջապահության վիճակին: Խորհրդակցությանը մասնակցում էին վարչությունների պետեր, Վանաձորի, Սպիտակի, Ստեփանավանի փոխքաղաքապետները, Սպիտակի քաղաքապետը, Լոռու մարզի եւ տարածքային հիգիենիկ ու հակահամաճարակային հսկողության կենտրոնների ղեկավարները, իրավապահ մարմինների ներկայացուցիչներ: Հենրիկ Քոչինյանը նշեց, որ մարզում ծայրահեղ վտանգավոր դրություն է ստեղծվել սանիտարահիգիենիկ պայմանների վատթարացման եւ դրանից բխող առողջապահական վիճակի բարդացման հետեւանքով, ինչն առավել վտանգավոր կարող է դառնալ շոգերի սաստկացմանը զուգընթաց: Լուրջ հիմնահարցեր կան՝ կապված խմելու ջրի հետ: Առկա է մաշված խողովակաշարերի եւ քայքայված կոյուղագծերի վտանգը: Մտահոգիչ է աղբահանության, թափառող շների ոչնչացման հարցը: Մարզպետը հիշեցրեց, որ վարչապետը վերջերս անցկացրած սելեկտորային խորհրդակցության ժամանակ առավել կարեւորել է հակահամաճարակային եւ սանիտարահիգիենիկ վիճակի բարելավումը մարզերում: Ըստ Լոռու մարզի հիգիենիկ հակահամաճարակային հսկողության կենտրոնի տնօրեն Էդիկ Յարալյանի, մարզում վարակիչ հիվանդությունների աճ չի նկատվում, եւ Լոռին համեմատաբար բարվոք վիճակում է: Վանաձորում որովայնային տիֆի 11 գրանցված դեպքից հետո ուժեղացվել է խմելու ջրի հսկողությունը: Առանձնապես անմխիթար վիճակում է Վանաձորի Տարոն-2 թաղամասի ջրամատակարարումը: Խմելու ջուրն այստեղ գետից է վերցվում, չկան մաքրման սարքավորումներ: Խմելու ջրի հիմնահարց կա նաեւ մարզի մի շարք գյուղական բնակավայրերում: Իսկ Տաշիրում 500–600 մ ջրագիծն անցնում է գերեզմանոցի տարածքով, ինչը հղի է վտանգավոր հետեւանքներով: Հանձնարարվեց անջատել մայր ջրատարից անցկացված բոլոր ապօրինի ջրագծերը, ջրատարների վրա տեղադրել մաքրող պարզագույն սարքեր, անցնել խնայողության խիստ ռեժիմի, իսկ վարակման վտանգ ունեցող տեղերում վտանգի աղբյուրից հեռացնել ջրախողովակները: Մարզի քաղաքներից աղբահանման տեսակետից քիչ թե շատ բարվոք վիճակում են Սպիտակը եւ Ալավերդին: Իսկ Վանաձորի առանձին թաղամասերում աղբի կույտեր կան: Վտանգավոր են թափառող շները: Միայն մայիս եւ հունիս ամիսներին Վանաձորում արձանագրվել է երեխաներին կծելու 12 դեպք: Մարզպետը պատրաստակամություն է հայտնել օժանդակել մարզի քաղաքներում աղբահանության կազմակերպմանը, լրացուցիչ բեռնատար ավտոմեքենաներ տրամադրել: Վիճակը շտկելու համար առաջարկվեց պարբերաբար կազմակերպել մաքրման շաբաթօրյակներ, հիմնարկ-ձեռնարկությունների աշխատողների եւ քաղաքի բնակչության մասնակցությամբ, ինչպես նաեւ ոստիկանության աշխատողների հետ մասնակցել թափառող շների ոչնչացմանը: Նշվեց, որ Լոռու մարզում տուբերկուլյոզով հիվանդների թիվը հասնում է 800-ի: Խիստ կարեւորվեց մանկավարժների բժշկական հետազոտման հարցը եւ որոշվեց, որ մինչեւ սեպտեմբերի 5-ը մարզի բոլոր ուսուցիչները պարտադիր բժշկական ստուգման պետք է ենթարկվեն:

ՄԱՌԼԵՆ ՄԻՆԱՍՅԱՆ, Վանաձոր

Փողոցներում առայժմ կվաճառվեն պաղպաղակ, զովացուցիչ ջրեր ու ծաղիկներ

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեւանի քաղաքապետարանը մեկ տարի առաջ որոշում էր ընդունել մայրաքաղաքում փողոցային առեւտուրն արգելելու մասին, սակայն դրա իրականացումը տեսանելի դարձավ միայն վերջին շաբաթվա ընթացքում: Ըստ քաղաքապետարանի առեւտրի եւ սպասարկումների վարչության պետի տեղակալ Եղիշե Ավագյանի, որոշումը պարբերաբար գործել է, բայց ինչ-ինչ պատճառներով խափանվել:

Պրն Ավագյանը հավաստեց, թե փողոցներում առեւտրով զբաղվողներին ցանկացած շուկայում անվճար տեղ կհատկացվի: Նույն արտոնությունից կարող են օգտվել նաեւ ծխախոտ կամ թեթեւ արդյունաբերության ապրանքներ վաճառողները: Իսկ պաղպաղակի, զովացուցիչ ջրերի ու ծաղիկների վաճառքն առայժմ փողոցներում կպահպանվի:

Այսօրվա դրությամբ փողոցային առեւտուրը հանվում է Կոմիտաս, Մալաթիա-Սեբաստիա փողոցներից, Գայի ու Մյասնիկյանի պողոտաներից:

Գորիսը շուտով նոր քաղաքապետ կունենա

Հուլիսի 25-ին Գորիսում կրկին ընտրություններ են: Քաղաքապետի պաշտոնին հավակնում է 5 թեկնածու՝ Մասիս Բաղիյան, Արա Ղուլունց, Յաշա Խալյան, Արտավազդ Հարությունյան, Համլետ Մկրտչյան: Ուրիշ, ավելի հետաքրքիր զբաղմունք չունեցող քաղաքը տնտղում է նրանցից յուրաքանչյուրի յոթը պորտը, արած-դրածը, «անցյալը», կամքն ու կայքը:

Հետաքրքիր խալխ են գորիսեցիները, շատ խոսեցնում են, քիչ խոսում, իսկ պատասխանները եզակիներն են արդեն անքննարկելի ու անվավերագիր, բանավոր այցետոմսերով: Դրանք էլ վերապահումներով հասարակության համեմունքն են...

Ու որոշեցի նույն հարցով դիմել նրանցից յուրաքանչյուրին. «Հաղթանակի դեպքում ո՞րը կլինի ձեր գործունեության առաջին քայլը եւ ինչի՞ դեմ կծավալեք առաջին պայքարը»:

Մասիս Բաղիյան *(ծնվ. 1959 թ., անկուսակցական, անհատ ձեռներեց).*

- Խոստովանեմ, որ թվարկումներով փառահեղ աշխատանքային կենսագրություն չունեմ: Պատրաստի ընձեռումներ չեմ սիրում, նախաձեռնության ջատագով եմ: Վստահ եմ, որ հաջողության դեպքում աշխատատեղ ստեղծող քաղաքապետ կլինեմ: Կսկսեմ ամենամանր թվացող հարցերից: Առաջինը կհոգամ քաղաքի գիշերային լուսավորության մասին, հետո կուսումնասիրեմ քաղաքում առկա վախվորածության մթնոլորտի պատճառները: Օրհասական վիճակից կփրկեմ չքավորության թույլատրելի սահմանը վաղանցած չքավորներին:

Արա Ղուլունց *(ծնվ. 1957 թ., քաղաքապետի պաշտոնակատար, Հանրապետական կուսակցության անդամ).*

- Նախկին խորհուրդների, ներկա համայնքային իշխանության կազմում տասնամյա աշխատանքային փորձս ինձ տեսանելի է դարձրել քաղաքն իր ողջ նկարագրով: Որպես ինժեներ-շինարար ես իրատեսորեն եմ նայում եւ հիմնախնդիրներին, եւ ծրագրերին: Գործունեությանս առանցքը լինելու է Գորիսի՝ որպես սահմանամերձ ու լեռնային հեռավոր շրջանի 1999 թվականի ապրիլին կառավարության հաստատած զարգացման ծրագիրը (մինչեւ 2003 թ.):

Ինքս օրինապաշտ մարդ եմ, ուստի պայքարս ուղղված պիտի լինի օրենքը ոտնահարողների դեմ:

Յաշա Խալյան *(ծնվ. 1961 թ., անկուսակցական, ճարտարապետ-քաղաքաշինարար).*

- Ճարտարապետ եմ նախ հոգով, հետո մասնագիտությամբ: Սիրում եմ ճշտափոխ նորը: Որպես հարցի առաջին մասի մասնակի պատասխան ասեմ, որ վերջերս դարձել եմ միջազգային երկու՝ ֆրանսիական «Հավասարակշռություն» եւ իտալական «Սեւիլիա» կազմակերպությունների հայտարարած բնակելի տների նախագծման մրցույթների հաղթող: Ոչ միայն մասնագիտական, այլեւ քաղաքացիական պարտքս եմ համարում քաղաքի ինքնատիպ տեսքն ու ոճը հետագա այլափոխումից զերծ պահելը: Կսկսեմ ջրամատակարարման կարգավորումից (նաեւ ոռոգման), կխթանեմ սարքաշինությունը, որի անհրաժեշտ բազան քաղաքն ունի: Թող որ փոքրագույն չթվա, մայթը կվերադարձնեմ հետիոտնին:

Կփորձեմ բուժել մտավորականության վիրավորված ու պղծված արժանապատվությունը:

Արտավազդ Հարությունյան *(ծնվ. 1952 թ., ՀԿԿ Գորիսի շրջկոմի առաջին քարտուղար, պատմաբան-իրավաբան).*

- Կսկսեմ ձեռներեցության համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումից՝ շահագրգռելով դրսում ապրող մեր հայրենակիցներին: Սկզբի համար ամենաիրականն այդ է: Խստագույնս կարեւորելով հարցի օրախնդիրը՝ կվերահսկեմ ու կկարգավորեմ հացի սահմանված քաշն ու որակը:

Գորիսեցին սուր միտք ու երեւակայություն ունի, որին կփորձեմ կերպ ու մարմին առնելու եւ, ինչու չէ, նաեւ արժեք ու ապրանք դառնալու հնարավորություն տալ:

Պայքարիս թիրախը կլինի անպատժելիության մթնոլորտը:

Համլետ Մկրտչյան (ծնվ. 1947 թ., անկուսակցական, Սյունիքի տարածքային մաքսատան պետի տեղակալ).

- Ճակատագրի՞, թե՞ դեպքերի բերումով սկսել եմ բանվորությունից, 1988-ից եղել եմ իմ իսկ նախաձեռնած ու կազմավորած Զանգեզուրում առաջին պաշտպանության խորհրդի նախագահը, քաղխորհրդի նախագահը: Աշխատել եմ ուրիշ ոլորտներում: Մի խոսքով՝ ծանոթ եմ քաղաքի ուղն ու ծուծին: Կսկսեմ նրանից, ինչն այն ժամանակ չհասցրի անել կամ պատեհ պահը չէր: Գործունեությանս առանցքը կդարձնեմ կադրային անվրեպ քաղաքականությունը: Կարժեւորեմ ու կզարգացնեմ առկա դրական միտումները: Կփորձեմ ամրացնել գորիսեցուն չվայելող վհատ ոգին. անբարենպաստ աշխարհագրական դիրք ունենք, ուստի, ուժեղ ու ծիգ պիտի լինենք նախ ոգով, հետո մարմնով:

Այո, Գորիսը շուտով նոր ԱԺ պատգամավոր ընտրված Սուրեն Խաչատրյանին փոխարինող քաղաքապետ կունենա:

Ով էլ լինի, պիտի կարողանա ճիշտ գնահատել առկա վիճակը եւ խոստումներին կերպ տալ, թե չէ գորիսեցին նաեւ... չհանդուրժող է:

ԼԵՆԱ ՏՈՒԼՄԵՓՅԱՆ, Գորիս

digitised by A.R.A.R.@

Դեպի Լինսի հիմնադրամ տանող արահետը բարենորոգ է

Պարզաբանում է Մովսես Զավարյանը

«Ազգը» կանոնավոր անդրադառնում է հայաստանյան տնտեսական դաշտում ստեղծված իրավիճակին՝ հատկապես կարեւորելով բիզնեսի օժանդակությանն ուղղված հիմնադրամների գործունեությունը։ Փորձված ասույթ կա՝ մարդուն օգնելու համար պետք է նրան ոչ թե ձուկ տալ, այլ ձկնորսական կարթ եւ սովորեցնել ձուկ որսալ։ Հիմնադրամների գործունեության տրամաբանությունը պետք է կառուցվի նաեւ այս սկզբունքի վրա՝ վարկի տրամադրմանը զուգընթաց ուսուցանել ծրագրային արդյունավետ տնտեսական գործունեություն։

Լինսի հիմնադրամը վճռորոշ է մեզ համար մի հանգամանքով. այն հիմնադրել է մեր հայրենակիցը՝ Քըրք Քըրքորյանը, մեզ մոտ ամենաձեռնտու պայմաններով։ Այսօր «Ազգը» տպագրում է առեւտրի ու արդյունաբերության առաջին փոխնախարար Մովսես Զավարյանի պարզաբանումները եւ Միացյալ հայկական ֆոնդի տնօրեն, հայաստանյան գործերում Լինսի հիմնադրամի ներկայացուցիչ Հարութ Սասունյանի գրավոր պատասխանը մեր հարցադրումներին։ Լինսի հիմնադրամի ներկայի եւ հեռանկարների վերաբերյալ։ Ճշտենք, որ Մովսես Զավարյանի պնդմամբ, հիմնադրամի առաջին տրանշը՝ 10 մլն դոլարը, արդեն լրացել է, եւ անհրաժեշտություն կա երկրորդը բացելու։ Իսկ ամենակարեւորը նշված գումարների արագ հատկացումն է ձեռնարկություններին, որովհետեւ ինչպես վկայում են անգամ բանկիրները, հիմնադրամից մինչեւ բանկ, ապա բանկից մինչեւ ձեռնարկություն ընկած ճանապարհն այնքան էլ բարենորոգ չէ։

Առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարարի առաջին տեղակալ Մովսես Զավարյանը, որն ի պաշտոնե Լինսի հիմնադրամի փոքր եւ միջին բիզնեսի խրախուսման ծրագրի հանձնաժողովի նախագահն է, «Ազգի» առաջարկով պարզաբանեց Լինսի հիմնադրամի դժվարամատույց եւ անառիկ լինելու մասին գործարար ու բանկային շրջանակների՝ վերջերս հաճախադեպ դարձած պնդումները։ Մովսես Զավարյանը փաստարկեց, որ Լինսի հիմնադրամի միջոցները ոչ միայն սառեցված չեն, այլեւ գերակատարված է աշխատանքի առաջին ծրագիրը։ Այս պահի դրությամբ Լինսի հիմնադրամը հաստատել է 13-14 մլն դոլարի ծրագիր, այն պարագայում, երբ 100 մլն դոլար ընդհանուր գումարով այս հիմնադրամի առաջին տրանշն ընդամենը 10 մլն էր։ Լինսի հիմնադրամն առանձնահատուկ հոգածությամբ է տրամադրված բազմաչարչար հայ գյուղատնտեսության հանդեպ։

- Պրն Զավարյան, անգամ պաշտոնական շրջանակները եւ միջազգային կազմակերպությունները պնդում են, որ Հայաստանում գործող փոքր եւ միջին բիզնեսի խրախուսման հիմնադրամները մեծ դժկամությամբ են բացում իրենց գանձանակի դռները։ Լինսի հիմնադրամը, որ հիմնել է մեր հայրենակից Քըրք Քըրքորյանը, ինչո՞ւ է այդքան բծախնդիր գումարներ տրամադրելու առումով։

- Այնքան էլ այդպես չէ։ Այսօր արդեն հաստատված է 13-14 մլն դոլարի ծրագիր, ավելի շատ, քան առաջին 10 մլն-ի մեր տրանշը։ Այդ գումարից հատկացվել է 3,4 մլն դոլար, այսինքն՝ առաջին 4 ծրագրերը ֆինանսավորվում են, հաստատված է եւս 4 ծրագիր, հաջորդ 4-ը հաստատման փուլում են։ Իմ կարծիքով, մեկ ամսվա ընթացքում այս բոլոր գումարները կգան Հայաստան։

Եկեք համեմատենք։ Համաշխարհային բանկի փոքր եւ միջին բիզնեսի զարգացման ծրագիրը գոյություն ունի 2 տարի, բայց ֆինանսավորել է ընդամենը 5-6 մլն դոլարի ծրագիր, ընդ որում՝ ծրագրերի մի մասը մենք ինքներս ենք Լինսի ֆոնդից փոխանցել նրանց։ Այնինչ ՀԲ-ն ստեղծել է բիզնեսի, ապա բանկերի օժանդակության գրասենյակ։ Դրանով հանդերձ՝ ծրագրերի հաստատումը եւ գումարների հատկացումը բարդ են ընթանում։ Ի դեպ, դա ես բնական եմ համարում, որովհետեւ Հայաստանում հաջողակ բիզնեսը ծանր գործ է։ Իսկ Լինսի հիմնադրամը ռեալ սկսեց գործել միայն փետրվարից։ Չունենալով բիզնեսի օժանդակման հիմնադրամ, գրասենյակ, մենք այս կարճ ժամանակահատվածում կազմակերպեցինք աշխատանքը՝ հաստատելով նշված գումարի ծրագրեր։

- Իսկ ծրագրերը երաշխավորելիս հանձնաժողովում ի՞նչ սկզբունքով են գործում, չկա՞ արդյոք հայկական «գայթակղություն»՝ խրախուսել ընկերոջը, բարեկամին՝ հատկապես նախընտրական շրջանում։

- Հայաստանում ծրագրեր հաստատելը դժվար է։ Իրոք, ցանկություններ կային, որ նախագահը, վարչապետը կամ ինչ-որ նախարար ստորագրեր եւ ասեր՝ այսպես է լինելու։ Բայց նման ցանկությունները ես եւ Էդուարդ Մուրադյանը (ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախկին փոխնախարարը, որն այժմ էկոնոմիկայի փոխնախարարն է. - Ն. Պ.) միանշանակ կասեցրինք։ Լինսի գրասենյակի հետ պայմանագիր կա, որ գործելու է ազատական շուկայական սկզբունքը՝ գործարար-բանկ-Լինսի հիմնադրամ։ Իսկ մեր հանձնաժողովի գործառույթը վերաբերում է ձեռներեցների ծրագրերի զուտ ստուգմանը։ Համապատասխանո՞ւմ են արդյոք պահանջվող չափանիշներին, չեն վերաբերում զենքին, թմրադեղերին, ներկայացնողները Հայաստանի քաղաքացիներ են... եւ այլն։ Մենք ֆունկցիա չունենք հաստատելու կամ չհաստատելու ծրագիրը։ Հանձնաժողովը միայն որոշում է՝ ծրագիրը ներկայացնե՞լ հիմնադրամին, թե՞ ոչ։ Եվ երբ չափանիշներին չեն համապատասխանում, մենք ուղարկում ենք բանկեր կամ ԿԲ, որպեսզի այնտեղ համաձայնեցնեն։ Իսկ նախընտրական շրջանի վերաբերյալ ասեմ, որ ընտրություններից առաջ եւ հետո ոչ մի ծրագիր չի մտել Լինսի հիմնադրամ։

- Շա՞տ են եղել արդյոք մեր հանձնաժողովին ուղղված հայ ձեռներեցների ծրագրերը։

- Եղել է բավականին դեպք մակուլտուրա, ինչը բնական է։ Հայաստանը խնդիր ունի օժանդակելու ձեռներեցներին բիզնես ծրագրեր գրելու գործում։ Ես ինքս էլ չեմ կարող ծրագրեր գրել, դա մի առանձին մասնագիտություն է։ TASIS-ը ստեղծել էր երկու ծրագիր Հայկոնսալտը եւ BCC, որոնք ռեալ չեն գործում տարբեր պատճառներով։ Ձեռնարկությունները չունենալով գումար չեն կարողանում պատվիրել ծրագրեր։ Խորհրդատվական եւ աուդիտորական ընկերությունները մեծ մասամբ մասնավոր են եւ գեղեցիկ աչքերի համար ծրագրեր չեն գրում։ Այստեղ անհրաժեշտ է պետության միջամտությունը։ Մեր նախարարությունը մի շարք հարցերում փորձեց օգնել, շատ քիչ գումարներ ունեինք եւ տրամադրեցինք որոշ հարցերի լուծման համար։ Մեր հանձնաժողովի անդամները հաջողակ սկսեցին օգնել եւ բանկերին, եւ ձեռներեցներին։ Գոնե կարողացանք այս երկու կողմերին՝ բանկերին եւ ձեռնարկություններին կապել միմյանց։ Նախկին վարչապետ Արմեն Դարբինյանը, ստեղծելով այս հանձնաժողովը, ենթադրում էր, որ այն պետք է ունենա հարսանիքի գեներալի ֆունկցիա, բայց հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ պարտավոր է օժանդակել բիզնեսին։

- Բանկերը եւս դժգոհ են հիմնադրամներից։ Այսպես՝ «Կոնվերսբանկը» «Ազգին» տված հարցազրույցում նշեց, որ հիմնադրամի միջոցները մեծ հապաղումով են շրջանառության մեջ մտնում։ Իսկ ամենադժգոհը՝ եւ բանկերից, եւ հիմնադրամից, ձեռնարկատերերն են։

- Այստեղ ուրիշ խնդիր կա։ Պրն Նասիբյանն առաջարկում էր ՀԲ-ին վարկավորել մի ծրագիր, որի երկրորդ տրանշը մերժվեց, որովհետեւ ՀԲ նորմատիվներից դուրս էր։ Բայց կարծում եմ, շուտով բոլոր հարցերը կլուծվեն, եւ երբ բանկերը, այդ թվում «Կոնվերսը», կստանան գումարները։ Ամբողջ աշխարհում կա բանկ-հաճախորդ հարաբերություն պաշտոնական եւ ոչ պաշտոնական։ Ցանկացած բանկ երջանիկ կլիներ ֆինանսավորել նորմալ վարկային ծրագիր։ Հաջողակ ծրագրերի համար բանկիրները նեղանում են՝ ինչո՞ւ տվեցին մյուս բանկին եւ ոչ իրենց։ Բայց կան որոշ գործարարներ, որոնց ոչ մի բանկ չի վարկավորի, եւ ճիշտ կանի, քանի որ «քցողի» համբավ ունեն։

- Վերադառնանք մեր իսկ մատնանշած նորմալ ծրագրերին, որոնք արդեն վարկավորվում են՝ բիզնեսի ի՞նչ ոլորտներ են դրանք ընդգրկում։

- Հյուրանոցային բիզնես, մեքենաշինության տարրեր եւ հիմնականում գյուղմթերքների վերամշակում։ Այսպես ջերմոցային տնտեսություն էջմիածնում, Ծաղկաձորում հյուրանոց եւ հանգստյան համալիր, Սարանիստի ապակյա տարաների գործարանը, ինչպես նաեւ մարտկոցների արտադրության մի ծրագիր...

- Եթե դուք արդեն գերազանցել եք 10 մլն դոլարի առաջին չափաբաժինը, ապա ինչպե՞ս պետք է լուծեք մնացյալ գումարների արագ հատկացումը, չէ՞ որ բիզնեսում յուրաքանչյուր րոպեն դրամ է։

- 10 մլն դոլարի համաձայնությունն արդեն կա։ Հավանական է՝ պետք է տրամադրվի երկրորդ տրանշը։ Բայց մի մոռացեք՝ նման ծրագրերը պահանջում են ամենօրյա մենեջմենթ, տեսական օժանդակություն։ Ոչ թե համաձայն եմ-համաձայն չեմ, կստորագրեմ-չեմ ստորագրի, այլ իրոք օժանդակություն։

- «Անդրե գրուպի» հետ գյուղատնտեսության ոլորտում մեր ձեռներեցները եւ դուք համագործակցում էիք, ի՞նչ վիճակում է այդ ծրագիրը։

- «Անդրե գրուպի» առաջին ծրագիրն արդեն իրականացվում է պահածոների չորս գործարաններում՝ Արտաշատի, Արարատի, ՄԱՊ եւ Սարդարապատի։ Արդեն երեւանում են գնված տեխնոլոգիական հոսքագծերը։ Այս ծրագիրը համատեղ աշխատանքի արդյունք է, եւ հիմնական ակտիվ գործունեությունը թե գումարային, թե գաղափարական, պատկանում է Հայկական ներդրումային ընկերությանը (Մովսես Զավարյանին է հանձնարարված այս ընկերության ղեկավարումը. - Ն. Պ.)։ Հայաստան են գալիս պաստերիզացիայի տեխնոլոգիական հոսքագծեր, մինչ այժմ այդպիսի տեխնոլոգիա մենք չունեինք, մածունն աղով փակում էինք, լցնում տարաները եւ ուղարկում, պահպանման ժամկետն ընդամենը 15 օր։ Իսկ այժմ մեկ տարի հանգիստ կարող ենք պահել եւ առաքել Եվրոպա կամ ցանկացած այլ տեղ։ «Անդրե գրուպը» նաեւ պայմանավորվածություններ ունի «Խենսի», «Դենոնի» եւ «Պրոկտեր ընդ գեմբլի» հետ՝ նրանց առաքելու հայկական ապրանքներ։ Ընդ որում՝ ձեռնարկություններն ազատ են ապրանքներն իրացնելիս, «Անդրե գրուպի» վերաբերմամբ իրացման էքսկլյուզիվ խնդիր չի դրված, գործարաններն իրենք կարող են վաճառել իրենց արտադրանքը։

- Գյուղատնտեսական ի՞նչ արտադրանք է այս կերպ վերամշակվելու եւ արտասահման առաքվելու։ Հայկական ներդրումային ընկերությունը Լինսի հիմնադրամի հետ նոր ծրագրեր նախատեսո՞ւմ է։

- Առաքվելու է տոմատի մածուկ, դեղձի եւ ծիրանի մրգահյութեր։ Ունենք երկու նոր ծրագիր բարդագույն եւ հետաքրքիր, ճիշտ է, դեռեւս ինֆորմացիայի հավաքման եւ հոգեբանական նախապատրաստման փուլում են, բայց մայիսի 19-ի դրությամբ պայմանագրերը ստորագրել ենք եվրոպական կոնսորցիումի հետ։ Ծրագիրը պետք է լուծի գյուղատնտեսության ոլորտի այն խնդիրները, որոնք խոչընդոտում են զարգացմանը։

Սեփականաշնորհելով հողը մենք գյուղացուն թողեցինք ծառայություններից զուրկ։ Ծառայությունների մի մասը կամ պետական են, կամ պետական հովանավորության ներքո գտնվող եւ այլն, իսկ դրանք բնավ արդյունավետ չեն։ Պետությունն ամենավատ տնտեսավարողն է, պետությունը երբ կարողանում է, չի խանգարում, բայց օժանդակում է՝ չդառնալով տնտեսավարող սուբյեկտ։ Այս ծրագիրը, որ մենք նախաձեռնել ենք եվրոպական ընկերությունների կոնսորցիումի հետ, ենթադրում է Հայաստանում գյուղատնտեսության անհրաժեշտ ծառայությունների կազմակերպում՝ գյուղտեխնիկա, պահեստամասեր, սերմացու, քիմիկատներ, ներդրումային ծրագրեր կազմելու օգնություն, ուսուցում եւ իրացում։ Սկզբնական հաշվարկով 60 մլն դոլարի ծրագիր է հիմնված զուտ շուկայական սկզբունքի վրա։ Շվեյցարիայի կառավարությունը մեզ արդեն տվել է իր համաձայնությունը տեխնիկական օժանդակության համար, քանի որ հավանական է շվեյցարական մոդելի օգտագործումը։

ՆԱԻՐԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Հավաստիացնում է Հարութ Սասունյանը

Լինսի հիմնարկը սկսած է արդէն գործադրել 100 միլիոն դոլարի փոխատուութեան ծրագիրը։ Առաջին չորս առեւտրական վարկերը կը ներկայացնեն Լինսիի ծրագրին սկզբնական քայլերը, որոնք կը միտին զարկ տալ Հայաստանի փոքր եւ միջին չափի ձեռնարկութիւններու զարգացման։

Հայաստանի դրամատուները սովորաբար միայն կարճ ժամկէտով (մէկ տարիէն պակաս) փոխատուութիւններ կը կատարեն, այդ ալ շատ բարձր տոկոսով (տարեկան շուրջ 50 տոկոս)։ Աշխատատեղեր ստեղծելու, նոր արտադրութիւն պատրաստելու եւ արտածումի ծաւալը բազմացնելու համար, հայ գործարարները մեծապէս կարիքն ունին երկարաժամկէտ եւ ցած տոկոսով վարկերու։

1997-ի հոկտեմբերին, Մ. Նահանգներու սենատոր Բոբ Դոուլ, Լինսի հիմնարկի նախագահ Ջիմ Ալջեան, այս յօդուածին հեղինակը եւ ուրիշներ Հայաստան մեկնեցան, որուն վարչապետ Ռոբերտ Քոչարեանի եւ այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու հետ խորհրդակցելու Լինսիի կողմէ առաջարկուած փոխատուական ծրագրին շուրջ։

Լրջօրէն ուսումնասիրելէ ետք տնտեսական եւ բյուջետային զանազան ազդակները, ներառեալ՝ այս ծրագրին հաւանական ազդեցութիւնը Հայաստանի դրամատնային համակարգին եւ գոյութիւն ունեցող Համաշխարհային բանկի, Եւրասիա հիմնադրամի եւ այլոց փոխատուական ծրագիրներուն վրայ, Լինսին որոշեց երկարաժամկէտ վարկեր տրամադրել Հայաստանի ձեռնարկութիւններուն, տարեկան ոչ աւելի քան 15 տոկոսով։

Լինսիի կողմէ տրամադրուած այս գումարները նուիրատուութիւն չեն, այլ առանց տոկոսի վարկեր են Հայաստանի Կեդրոնական դրամատան տրամադրուած, որ իր հերթին փոխ կու տայ տեղական դրամատուներուն՝ տարեկան 3 տոկոսով։ Այս դրամատուները, ապա, այդ գումարները փոխ պիտի տան տեղական ձեռնարկութիւններուն՝ տարեկան ոչ աւելի, քան 15 տոկոսով։ Տուեալ վարկերը պիտի ըլլան նուազագոյնը 100 հազար դոլար եւ առաւելագոյնը մէկ միլիոն դոլար։ Վարկերը պիտի տրուին հայկական դրամանիշով (դրամով), որպէսզի ձեռնարկութիւններուն վրայ յաւելեալ բեռ մը չդրուի, եթէ ապագային դրամը դոլարին դիմաց անկում կրէ։

Վարկային բոլոր արժեւորումները եւ որոշումները կը կատարուին տեղական 14 դրամատուներուն կողմէ, որոնք ընտրուած են մասնակցելու այս ծրագրին։ Այս դրամատուները եւ ո՛չ թէ Լինսին, կ'որոշեն ընդունիլ կամ մերժել վարկերու դիմումները, որովհետեւ իրենք են ելեւմտական ռիսկերուն պատասխանատուները։ Եթէ վարկ ստացող մը չվերադարձնէ իր փոխ վերցուցածը, դրամատունը պարտաւոր է կրելու վնասը եւ իր գումարներէն հատուցանելու Կեդրոնական դրամատան, որ իր կարգին պարտաւոր է Լինսի հիմնարկին վերադարձնելու վարկի գումարը։

Լինսի հիմնարկի եւ Հայաստանի կառավարութեան միջեւ 15 յուլիս 1998-ին համաձայնագրի ստորագրութենէն ետք վարկային ծրագրի գործադրման պայմանները հայերէնի թարգմանուեցան եւ լրիւ էջի ծաւալով իբրեւ յայտարարութիւն հրատարակուեցան խորհրդարանի օրգան «Հայաստանի Հանրապետութիւն» օրաթերթին մէջ։

Ծրագրի նախապայմաններէն մէկն է, որ ձեռնարկութեան մը նուազագոյնը 51 տոկոսը սեփականութիւնը ըլլայ հայաստանաբնակի մը եւ ոչ աւելի քան 20 տոկոսը պատկանի Հայաստանի կառավարութեան։

Այս ծրագրի առաջին չորս վարկային յատկացումները, որոնց միացեալ գումարը կը հասնի 1,3 միլիոն դոլարի, կատարուած են հետեւեալ ձեռնարկութիւններուն՝ 1) ձեռնարկութիւն մը, որ ծաղիկ, միրգ եւ բանջարեղէն կ'աճեցնէ, 2) ձեռնարկութիւն մը, որ կը ծրագրէ հիւրանոց մը եւ յարակից շինութիւններ կառուցել, 3) ձեռնարկութիւն մը, որ կը զբաղի կահ-կարասիներու արտադրութեամբ եւ 4) ձեռնարկութիւն մը, որ ապակեայ շիշեր կ'արտադրէ։

Լինսիի փոխատուութեան ծրագրին նպատակն է աշխատատեղեր հայթայթել, աղքատութիւնը մեղմացնել եւ զարկ տալ Հայաստանի տնտեսութեան զարգացման։ Այս չորս ընկերութիւնները կը ծրագրեն շուրջ 200 նոր աշխատողներ գործի ընդունիլ, իբրեւ ուղղակի արդիւնք այս վարկերուն։ Բազմաթիւ այլ փոխատուութիւններ ընթացքի մէջ են։

Բոլոր անոնք, որոնք հետաքրքրուած են այս վարկերով, կրնան դիմել հետեւեալ 14 դրամատուներուն՝ Անելիք դրամատուն, Արդշինբանկ, Արմագրոբանկ, Արմէկոնոմբանկ, Արմիմպեքսբանկ, Կոնվերսբանկ, Կրեդիտ-Սերվիս բանկ, Կրեդիտ-Երեւանբանկ, Գիւմրիբանկ, Ինեկոբանկ, Լենդբանկ, Շիրակինվեստբանկ, Տրաստ բանկ եւ Միացեալ բանկ։

Լոս Անճելըս

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ԲԱՐԵԿԱՄ ԵՐԿՐՆԵՐ

Աֆրիկայի հզորագույն երկիրը՝ Եգիպտոս

Հուլիսի 23-ի ազգային տոնի առթիվ

Համաշխարհային քաղաքակրթության օրրան Եգիպտոսի արդի պատմության մեջ անմոռանալի է 1952 թ. հուլիսի 23-ը: Հազարամյակներից ի վեր առաջին անգամ, թոթափելով մամլուկյան ու եվրոպական գաղութատիրության ծանր լուծը, մի խումբ եգիպտացի երիտասարդ սպաներ անարյուն հեղաշրջում կատարեցին: Ալբանական ծագումով Ֆարուք թագավորը, ցոփության ու գաղափարական սնանկության մեջ տապլտող միապետը, Ալեքսանդրիայի մի պալատի նավահանգստից անվերադարձ մեկնեց իր «տերերի» մոտ, ուր մահացավ: Բուրգեր ու սֆինքսներ, հազարամյա սրբավայրեր, ահեղ փարավոններ, մումիաներ ու պապիրուսի բյուրավոր հիերոգլիֆային արձանագրություններ ժառանգած եգիպտացի ժողովուրդը վերատիրացավ իր անկախությանը: Թեեւ հեղաշրջումը տեղի ունեցավ գեներալ Մոհամեդ Նեգիբի «հայրական» օգնությամբ, սակայն շուտով հայտնի դարձավ, որ Ֆալուջայի ճակատամարտի հերոս, ֆելլահի զավակ Գամալ Աբդ-Ալ Նասերը գլխավոր կազմակերպիչն ու ղեկավարն է այս պատմական շարժման:

Չեզոքացվեցին «Մուսուլման եղբայրների» ծայրահեղական շարժման ղեկավարները, ցեղապետների ու քաղաքապետների «օլիգարխիան», սեփականաշնորհվեցին հողն ու

արտադրողական հսկա ձեռնարկությունները, իսկ 1956 թ. նախագահ Նասերը հայտարարեց բյուրավոր եգիպտացիների արյունով ու քրտինքով կառուցված Սուեզի ջրանցքի ազգայնացումը: Շուտով գաղութատիրական երկրներ Ֆրանսիան ու Բրիտանիան նախ դրդեցին Իսրայելին պատերազմ սանձազերծել Եգիպտոսի դեմ, ապա իրենք էլ ծովից, օդից ու ցամաքից ռմբակոծելով քաղաքներն ու գյուղերը, օդային դեսանտով փորձեցին վերագրավել Սուեզի ջրանցքը: Այն ժամանակ Խ. Միության ղեկավարներից մարշալ Բուլղանինն իր ատոմային սպառնալիքով, Միացյալ Նահանգների նախագահ Այզենհաուերն իր ազդու միամտությամբ վերջ տվեցին եռյակի ագրեսիային, եւ Եգիպտոսն ի վերջո ոչ միայն անկախացավ, այլեւ օգնեց, որպեսզի Ալժիրը, Լիբիան, Սուդանը, Իրաքը, Սիրիան նույնպես թոթափեն գաղութատիրական ու թագավորական խամաճիկ վարչակարգերը: Եգիպտոսի ջանքերի շնորհիվ կազմավորվեց Արաբական երկրների լիգան (Կահիրե կենտրոնատեղիով):

Հուլիսի 23-ի հեղափոխությանը հաջորդած արաբական երկրների ազգային ու հայրենասիրական զարթոնքը խիստ մտահոգեց ինչպես Իսրայելին, այնպես էլ արաբական «միջնադարյան» հետամնաց վարչակարգով առաջնորդվող երկրներին: Եգիպտոսի ղեկավարության դեմ նախապատրաստվող անթիվ մահափորձերն ու հեղաշրջման փորձերը գուցե հաջողվեին՝ 1967 թ. հունիսի 5-ի իսրայելյան նախահարձակման եւ արաբական աշխարհի դառը պարտությամբ: Սակայն մինչեւ իր մահը, 1970 թ., Եգիպտոսի ու արաբական աշխարհի ղեկավար Նասերին հաջողվեց վերականգնել ազգային բանակն ու ռազմաօդային ուժերը՝ շնորհիվ նաեւ Խ. Միության ժողովուրդների օժանդակության: Նոր նախագահ, 1952 թ. հուլիսի 23-ի հեղափոխական խորհրդի անդամ Անվար Սադաթի գլխավորությամբ 1973 թ. հոկտեմբերյան պատերազմում Եգիպտոսը ոչ միայն հաղթեց Իսրայելին, այլեւ լիովին ազատագրեց Սուեզի ջրանցքն ու Սինայի թերակղզին: 1947 թ.-ից սկսված պատերազմներում ուժասպառ եղած ժողովրդին խաղաղություն էր հարկավոր, որը թեեւ ծանր եղավ արաբական աշխարհի մյուս երկրների համար, սակայն Եգիպտոսը «Քեմփ Դեյվիդի» խաղաղության դաշինքով ծաղկեց ու բարգավաճեց: Նախագահ Ա. Սադաթն իր կյանքով հատուցեց այդ խաղաղասիրական քայլի համար: Սակայն 1973 թ. հոկտեմբերյան պատերազմի հերոս նախագահ Հոսնի Մուբարաքը շարունակեց Եգիպտոսի վերակառուցման երթը: Երկիրը նրա օրոք դարձավ Աֆրիկայի հզորագույն եւ տարածաշրջանի ամենակարեւոր պետություններից մեկը՝ միաժամանակ իր հեղինակությունն ու ռազմաքաղաքական, տնտեսական կշիռն օգտագործելով խաղաղության պահպանման, մշակութային ու տնտեսական կամուրջների ամրապնդման գործում, որը խիստ կարեւոր է պատերազմներով ու արյունով հագեցած այդ տարածաշրջանի ժողովուրդների համար:

Հ. ՍՈՍԿՈՅԱՆ

«Կարեւորը մարդկանց աշխատանքով ապահովելն է»

Հայաստանում արտադրված տրիկոտաժեղենը՝ կանադական շուկայում

Կանադահայ «Իվ Մարքեն» հայտնի ընկերությունը նպատակ ունի մտնել հայկական շուկա

Արդեն մոտ 1,5 տարի կանադահայ գործարար Հակոբ Ամիրյանի ղեկավարած «Իվ Մարքեն» հայտնի ընկերության հետ համագործակցության շնորհիվ Նուբարաշենի տրիկոտաժի ֆաբրիկայում եւ Երեւանի «Տոստ» միավորումում 200-ից ավելի մարդ ապահովված է աշխատանքով: Հ. Ամիրյանի հիմնած, տրիկոտաժե հագուստեղենի արտադրությամբ ու իրացմամբ մասնագիտացված «Իվ Մարքեն» ընկերությունը, որը բավականին մեծ ծանոթ ունի Կանադայի շուկայում եւ իր կայուն գնորդը, պատվերների եղանակով կազմակերպում է արտադրություն Հայաստանի վերոհիշյալ ձեռնարկություններում եւ արտադրանքն իրացնում Կանադայում: Պրն Ամիրյանի խոսքերով, ի տարբերություն հայաստանյան գնորդի, կանադացու համար կարեւոր չէ, թե ապրանքը որ երկրում է արտադրվել՝ Կանադայո՞ւմ, Հայաստանո՞ւմ, թե՞ մի այլ տեղ, կարեւորը ապրանքի որակն ու գինն է՝ գնորդի գրպանին համապատասխան: Իսկ «Իվ Մարքենի» տիպակը կրող հագուստեղենը ամենաորակյալներից եւ էժաններից մեկն է Կանադայում: Ընկերության կենտրոնակայանը գտնվում է Մոնրեալում, որտեղ, ի դեպ, կենտրոնացած է Կանադայի ամենաավանդապահ հայ համայնքը՝ մոտ 32 հազար անդամներ, հայկական դպրոցներով ու մշակութային օջախներով: Հ. Ամիրյանը, ինչպես մոնրեալահայերից շատերը, գաղթել է Եգիպտոսից, եւ շարունակելով հոր մասնագիտությունը՝ տրիկոտաժագործությունը, հիմնել իր սեփական ձեռնարկությունը՝ «Իվ Մարքենը», որը մոտ 30 տարվա իր գործունեությամբ դարձել է երկրի թեթեւ արդյունաբերության առաջատարներից մեկը: «Իվ Մարքենի» հագուստները տարբերվում են դիզայնով (որոնց հեղինակը պրն Ամիրյանն է), հարմարավետությամբ ու պարզությամբ: Ընկերությունն արտադրում է միայն տղամարդու ներքնազգեստի, գիշերազգեստներ, կիսավարտիքներ, շապիկներ մի քանի տասնյակ տեսակներ՝ տարբեր գույնի ու չափի, արտադրվում է նաեւ մանկական տրիկոտաժեղեն:

Հենց այդ նույն տեսականին էլ արտադրվում է Նուբարաշենում ու «Տոստում»:

Պատվերների շնորհիվ աշխատանքային եռք Նուբարաշենում

«Նուբարաշենի տրիկոտաժի ֆաբրիկա» ՓԲԸ-ում ներկայումս միայն կանադական պատվերները կատարում են մոտ 150 կանայք, որոնք հիմնականում ֆաբրիկայի նախկին աշխատողներն են, ովքեր տարիներ շարունակ, 93-ի տնտեսական ճգնաժամից սկսած պարապուրդի էին մատնված:

Այսօր Նուբարաշենի ֆաբրիկան ավանի միակ գործող ձեռնարկությունն է, սակայն, ՓԲԸ գործադիր տնօրեն Էդիկ Ղազյանի խոստովանությամբ, սա եւս հնարավոր չէր լինի աշխատեցնել եւ կարժանանար Նուբարաշենի մյուս՝ թռչնաբուծական եւ կոշիկի ֆաբրիկաների բախտին, եթե չլիներ համագործակցությունը Հակոբ Ամիրյանի հետ: Ֆաբրիկան սեփականաշնորհվել է 97 թվականին, բաժնետոմսերի 20 տոկոսը կոլեկտիվինն է: Հիմնական երեք բաժնետերերն են ՓԲԸ նախագահ Էդիկ Առաքելյանը՝ իր որդու հետ, եւ գործադիր տնօրենը: Սկզբնական շրջանում ֆաբրիկան կատարում էր ամսական մոտ 30-40 հազար կտոր հագուստի պատվեր, իսկ այսօր արդեն 130-140 հազարի: Աշխատողների միջին աշխատավարձը կազմում է 60-80 դոլար: Տիկին Ղազյանը հայտնեց, որ դեռ 100 մարդ էլ հերթագրված է աշխատանքի: Իսկ վերջիններիս աշխատանքով ապահովելու համար իրենց հավելյալներով, այսօր Հայաստանում կա «Իվ Մարքենի» մոդելներով հագուստեղենի պահանջարկ, եւ եթե կարողանան աստիճանաբար Հայաստանում ընկերության ներկայացուցչություն բացելով, մտնել տեղական շուկա, ապա արտադրանքի ծավալներն ու աշխատատեղերը շատ ավելին կլինեն: Ինչ վերաբերում է կանադական շուկային, ապա, ինչպես բոլոր ներմուծման վրա հիմնված երկրներում, այստեղ եւս շուկայում կա լարված մրցակցություն դրսի ընկերությունների միջեւ: Մրցակցությանը դիմանալու թիվ մեկ պայմանը անվան հետ բարձր որակի ապահովումն է: Կա մի կարեւոր խնդիր եւս. Հայաստանում հագուստը կարվում է միջազգային չափանիշներով, սակայն հիմնված է ներկրվող հումքի վրա եւ, հետեւաբար՝ ծախսատար: Արտադրանքի արժեքի մոտ 20-30 տոկոսը միայն ճանապարհածախսն է կազմում: Սակայն Հ. Ամիրյանը չի տրտնջում եւ գտել է որոշ ելքեր՝ «եթե պատվեր կա եւ պետք է շուտ հագցնել պատվիրատուին, ապա պետք է խնայել փողն ու օգտվել նույնիսկ երկաթուղուց մոտ 3-4 անգամ թանկ օդային փոխադրամիջոցներից»: Վերջերս Հայաստանում կարվող հագուստի կտորի մի մասը սկսել են ներկրել Թուրքիայից, ինչը հնարավորություն է տալիս շատ արագ ապրանքաշրջանառություն կատարել: Իսկ ընդհանուր առմամբ, պատրաստի հագուստը հումքի ներկրումից մինչեւ պատրաստի արտադրանքի իրացում անցնում է 6,5 ամսվա երկար ճանապարհ:

Ներդնողի համար կարեւորը հուսալի գործընկեր ունենալն է

Ներդրումներին ու օտարերկրյա ընկերությունների հետ համագործակցությանը խանգարող հանգամանքների մասին խոսելիս հաճախ կարեւորվում է վստահելի գործընկեր ունենալը, իսկ այդ առումով, պրն Ամիրյանը կարծես թե դժգոհելու առիթ չունի: Նուբարաշենի ֆաբրիկայի ղեկավարության հետ ստեղծվել են առավելագույն վստահության վրա հիմնված հարաբերություններ: Դա է, թերեւս, պատճառը, որ 98 թվականից սկսած համագործակցությունը միայն զարգանում է: «Այստեղ ես զգում եմ, ինչպես իմ տանը», խոստովանեց Հ. Ամիրյանը, ավելացնելով, որ յուրաքանչյուր սփյուռքահայ հայրենիքը պետք է համարի իր տունը եւ մտածի ոչ թե միայն իր ընտանիքի ու եկամուտների, այլ իր հայրենակիցների, հնարավորության սահմաններում, օգնելու ու աշխատանքով ապահովելու մասին: Գեղեցիկ խոսքերով չէ, որ հայրենիքն են շենացնում, այլ գործով, եւ այդ գործը պրն Ամիրյանը ցույց է տալիս ոչ միայն իր ընտանիքով, այլեւ իր բնագավառի բոլոր ներդնողներին գործնական խորհուրդներ տալով: Տեխնիկի, կարի գործում եւս իսկական խորհրդական կարող էր լինել նաեւ մեր կառավարության համար:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մեր մեջ՝ «Արեւի քաղաք»

– Հրեաներն անչափ հետաքրքիր մի սովորություն ունեն (գոնե դարեր շարունակ այդ սովորությունն ունեցել են): Ամեն անգամ միմյանցից բաժանվելիս, ասում են, «Գալ տարի՝ Երուսաղեմ»: Այսինքն՝ եկող տարի հանդիպենք Երուսաղեմում: Սա իրենց համար նշանաբան է, հավատո հանգանակ, ազգի ու երկրի միասնության գաղափարախոսություն: Մենք էլ այդպիսին պետք է ունենանք: Եվ դրա համար պետք է չարչարվենք, դրա մասին պետք է մտածեն բոլորը՝ և՛ ժողովուրդը, և՛ պետությունը, և՛ եկեղեցին...

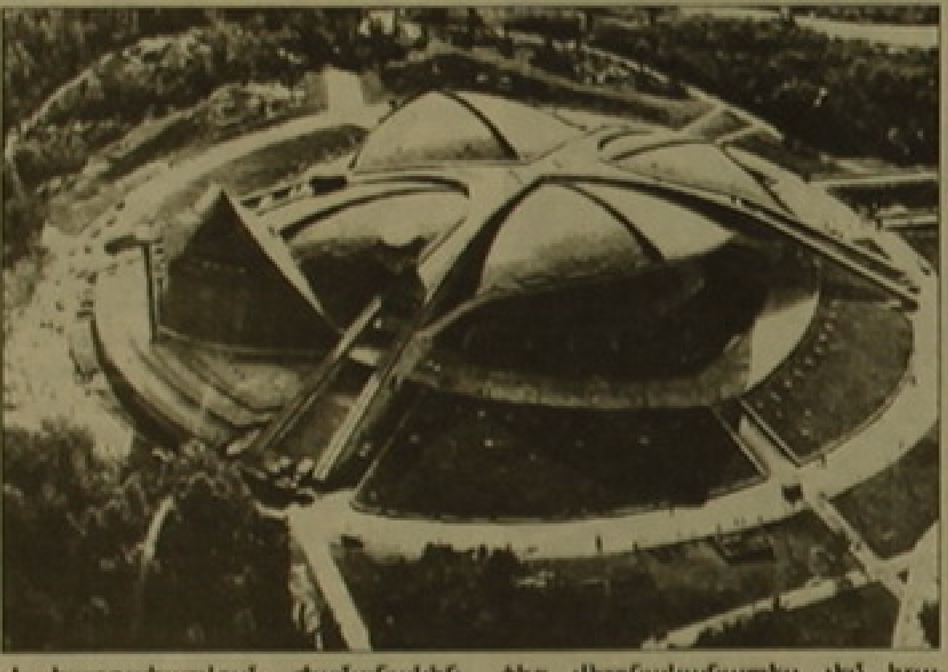

Ճարտարապետ Հրաչյա Պողոսյանի արվեստանոցը փիլիսոփայական զրույցի է մղում, թեեւ 64-ամյա ճարտարապետն իր շատ ու շատ գործընկերների նման այսօր պարապ չէ: Նրա նախագծով Հրազդանի կիրճ-Ծիծեռնակաբերդի հարավարեւմտյան թեւ ընկած տարածքում շինարարություն է իրականացվում, եւ ինքը՝ նախագծի հեղինակն, օրվա մեծ մասը շինարարությունում է: Իսկ առավել հետաքրքիր նախագծերն ու ծրագրերն այս փոքրիկ արվեստանոցում են: Ինչպես նաեւ՝ ճարտարապետի անցած ճանապարհի մասին պատմող վավերագրերը: Երիտասարդության պալատ, մարզահամերգային համալիր, «Ռոսիա» (այժմյան «Այրարատ») կինոթատրոն, Աբովյան քաղաք... Սրանք այն հիմնական կառույցներն են, որոնց նախագծերի հեղինակներից մեկը Հրաչյա Պողոսյանն է եղել եւ որի մասին գիտեն անգամ ճարտարապետությունից հեռու կանգնած մարդիկ:

– Մենք պետք է մտածենք վաղվա օրվա մասին, ասում է պրն Պողոսյանը: Սակայն քաղաքաշինական, ճարտարապետական հստակ ծրագիր մշակելու համար ազգային գաղափարախոսության հստակ ծրագիր պետք է ունենանք: Դրան պետք է մասնակցեն բոլորը, բոլորն անխտիր. և՛ մտավորականներ՝ գրողներ, նկարիչներ, փիլիսոփաներ, և՛ մասնագետներ՝ տնտեսագետներ, իրավաբաններ, ճարտարապետներ, շինարարներ, ամեն մի հայ, և՛ այստեղ՝ Հայաստանի Հանրապետությունում ապրող, և՛ սփյուռքում:

– Ծրագրերի մշակումն, անշուշտ, հեշտ խնդիր չէ, վերցնենք մեկ-երկու օրում չոր տեղի վրա մեքենագրված մի տեքստ պատրաստենք ու տանք ժողովրդին: Բայց նույնիսկ ամենալավ դեպքում կրկին ֆինանսական հարցեր կարող են առաջանալ: Չէ՞ որ հիմա ավելի հաճախ լսում ենք «փող չկա» արտահայտությունը:

– Աշխարհում շատ փողեր կան, որոնք կարելի է բերել Հայաստան, օգտագործել ի շահ Հայաստանի, իհարկե, շահագրգռելով փողատիրոջը: Իսկ վերջինս կարող է իր փողերը դնել այն երկրում, որը տնտեսական ու քաղաքական հավասարակշիռ վիճակում է, հավատ է ներշնչում: Այստեղ էլ՝ Հայաստանում, կան մարդիկ, ովքեր կարող են միջոցներ ներդնել, ճիշտ է, համեմատաբար քիչ, բայց կարող են: Նրանք էլ նույնպես տնտեսական հավասարակշռության ու հավատի վստահություն են ուզում: Միամտություն կլինի կարծել, որ Հայաստանի Հանրապետությունը տնտեսական լավ վիճակում է: Ոչ, այդպես չէ: Բայց աշխարհի փորձը ցույց է տալիս, որ բոլոր երկրներն էլ ճգնաժամեր ունեցել են: Կարեւորն այն է, թե որքան արագ կհաղթահարվի այդ ճգնաժամը: Մեզ մոտ այդ գործընթացը դանդաղ, շատ դանդաղ է հաղթահարվում: Ժամանակին շատ կարճ ժամկետում ոտքի կանգնեց Գերմանիան: Այդպիսի փորձ կարելի է դիտել նաեւ Ճապոնիայի կամ հենց Վոլգոգրադ քաղաքի վերականգնումը: Այդպիսի իրավիճակ ստեղծվեց նաեւ մեզ մոտ՝ Հայաստանում, չէ՞: 1989 թ.-ից Հայաստանի գրեթե ողջ հյուսիսային տարածքը Խորհրդային Միության ամենամեծ շինարարական հրապարակն էր դարձել: Ափսոս, չկարողացանք գոնե նյութական բազան պահպանել: Ամեն ինչ փոշիացվեց, գողացվեց, ավերվեց, փլացավ:

– Հիմա չկան միջոցներ (ֆինանսիստները, տնտեսագետները, բոլորն այդպես են ասում): Դժվար է, առաջ Մոսկվա կար, գնում, Մոսկվայից բերում էինք:

– Էլի ասեմ, հիմա էլ միջոցներ, փողեր կան: Պետք է միայն շահագրգռել փողատերերին, նրանց վստահություն ներշնչել: Եվ հետո, ինչո՞ւ է թվում, թե Մոսկվայից փող բերելն այն ժամանակներում հեշտ էր: Ոչ, դժվար էր, գուցե ավելի դժվար: Բայց եղան մարդիկ՝ քաղաքական ու հասարակական գործիչներ, ովքեր կարողացան համոզել այնտեղ՝ մոսկվաներում նստածներին: Հիմա էլ պետք է աշխարհի տարբեր երկրների հարյուր հազարավոր կազմակերպություններին, անհատ մեծահարուստներին համոզել, նրանց համար ազատ գործունեության մթնոլորտ ստեղծել, որպեսզի նա՝ միջոց ներդնողը, հավատատված երաշխիքներին: Փող ունեցող մարդը պետության համար սոսկ միջոց պետք է լինի երջանիկ մարդկանց երջանիկ քաղաքներ ստեղծելու համար:

– Այնպե՞ս, ինչպես Կամպանելլայի Արեւի քաղաքը:

– Այո, մարդկությունը պետք է ապրի երջանիկ քաղաքներում:

– Իսկ հնարավո՞ր է այդպիսի քաղաքներ ստեղծել:

– Ժամանակին, մեր երիտասարդ տարիներին ես եւ իմ ընկերներն այդպիսի քաղաք էինք ուզում ստեղծել: Տարիների ընթացքում մեր ռոմանտիկան շատ ավելի իրական պահանջների կատարում ակնկալեց, բայց գոնե ես այդ նախագծից վերջնականապես չեմ հրաժարվել: Գիտեք, աշխարհի ամենահրաշալի քաղաքներից մեկը Փարիզն է, որովհետեւ այդ քաղաքը հոգի ունի, իր մեջ արվեստի ու գեղեցկության շունչն է պահպանում: Փարիզի ոչ բոլոր շենքերն են քաղաքաշինության եւ ճարտարապետության գլուխգործոցներ, նաեւ բազմաթիվ խարխուլ տներ կան: Բայց այստեղ ապրող մարդիկ հզոր շունչ են հաղորդում քաղաքին:

...Հրաչյա Պողոսյանը կարոտով է խոսում հին Երեւանի մասին, որն ուներ «Ինտուրիստի» ճաշարան, «Երեւան» ռեստորանի բաց սրճարանը, Աբովյան փողոցը, հիշում է այն ոգին, որ ստեղծում էին Չարենցն իր քեֆերով, Հրաչյա Ներսիսյանը, Վահրամ Փափազյանը, Իսահակյանը, Շիրազը, Սեւակը... Սիրով է հիշում, բայց ոչ դառնությամբ: Նա հավատում է, որ մենք եւս կունենանք մեր Արեւի քաղաքը, մեր Արեւի երկիրը: Ոչ միայն հավատում է, այլեւ անում է ամեն հնարավորը: Չի սիրում «լավատես» բառը, հատկապես այն տեղի ու անտեղի օգտագործողներին (**«Այնքան է կրկնվում այս «լավատեսը», որ մի օր կզարթնենք ու ոչ մի լավ բան չենք տեսնի»**), սակայն ինքն իր գործով, հատկապես իր գործով ամեն ինչ անում է Արեւի քաղաք ու Արեւի երկիր ստեղծելու համար: Իր արածը շատ ավելի դժվար, մանրակրկիտ հաշվարկներ պահանջող, ինքն իր եւ ուրիշների նկատմամբ խստապահանջության մեջ է: Բայց մարդը գործ է անում, մեծ գործ: Ո՞վ է ասում, թե փող չկա: Գնացեք, տեսեք, թե ինչ եւ ինչպես է կառուցվում Զանգվի ձորում, մինչեւ Ծիծեռնակաբերդի լանջերը: Հրաչյա Պողոսյանն է հեղինակը:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Ռոբերտ Կարայանը տպագրվել է Լոս Անջելեսում

Ռոբերտ Կարայան գրողը հայ ընթերցողին առաջին անգամ ներկայացավ 1961 թվականին՝ երիտասարդության կյանքին նվիրված «Օրեր եւ կրակներ» վիպակով: Հաջորդ գրքերը դարձյալ իրենց մեջ ամփոփում էին արձակ ստեղծագործություններ՝ վիպակներ, պատմվածքներ, վեպեր: Կարելի է ասել՝ ընթերցողները գնծությամբ ընդունեցին Սարդարապատի հերոսամարտին նվիրված նրա «Փրկություն» վեպը (1983):

Թվում էր, թե այսպես էլ պիտի ընթանար Կարայանի գրական ուղին: Բայց գրախանութներում հայտնվեց նրա «Փշոտ քարեր» (չափածո առակներ եւ զրույցներ) գիրքը (1979), իսկ վեց տարի հետո առակների նոր ժողովածուն՝ «Ցամաք ափեր» խորագրով: Արձակագիրը, վիպասանը միաժամանակ նաեւ առակագիր է:

1997-ին Լոս Անջելեսում լույս տեսած նրա «Առականի՝ ցավեր քանի» 320 էջանոց նոր ժողովածուն առավել անսպասելի էր: Այս գիրքը նույնպես գտավ պատշաճ ընդունելություն եւ ընթերցողի, եւ գրականագետների, եւ Կարայանի գրչեղբայրների կողմից: «Այն անպայման երեւույթ է ոչ միայն հեղինակի ստեղծագործական կյանքում, այլեւ հայ առակագրության անդաստանում», գրել է բանասիրության դոկտոր Սեւակ Արզումանյանը:

Եվ ահա, Ռոբերտ Կարայանը մեզ է ներկայանում «Լուսաբացներին ընդառաջ» ծավալուն ժողովածուով (Լոս Անջելես, 1999 թ., 310 էջ): Այստեղ զետեղված են բանաստեղծություններ եւ առակներ, քառյակներ եւ իմաստախոսություններ, գրական մանրանկարներ եւ էպիգրամներ: Գրքի նկարիչն է Հենրիկ Սամյանը, հովանավորներն են Տիգրանուհի եւ Նուբար Մխսի-Գեւորգյանները, Վայք, Արօ, Սարգիս Չափարյանները եւ «Հայ կեանքի» բարեկամների միակամության ֆոնդը: Ժողովածուի առաջաբանի հեղինակը ճանաչված գրականագետ Վազգեն Մնացականյանն է: «...Սիրելի Ռոբերտ, գրում է նա, քո գիրքը խավար գրող, ընթերցողին ուրախություն, հպարտություն, սիրո, ցասման ու հավատի զգացումներով համակող սիրտ ու հոգի ունի: Գիրքը հավանում ու բարձր եմ գնահատում: ...Շարունակում ես անկեղծ մնալ, նշանակում է ճշմարտության հետ ես: Միայն ճշմարտությունը կարող է անկեղծ լինել սիրո ցասման մեջ»: Գրքի բաժինների խոսուն վերնագրերը՝ «Հայաստան, երկիր դրախտավայր», «Արցախյան համականչեր», «Եկան չարքեր- ի՜նչ ցավ բարքեր», «Սիրո շուշաններ», լավագույնս բացահայտում ու ներկայացնում են Կարայանի հայրենասիրական, սատիրական ու սիրային բանաստեղծությունները:

Ընթերցելիս գրքի ամեն տողում երեւում է հայ մտավորականի կերպարը: Մտավորական, որն ապրում է իր հարազատ ժողովրդի եւ ուրախություններով, եւ հոգսերով, ձգտում ամեն կերպ զորավիգ լինել նրան եւ օգնել իր կյանքի ուղին հեշտ անցնելու եւ նպատակին հասնելու գործին:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՒՆԱՆՅԱՆ

Գեղեցկության ծնունդը

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վարսահարդարների եւ դիմահարդարների հայկական խորհուրդը աշխարհի եւ Եվրոպայի չեմպիոն, «Օվացիա» մրցույթի եռակի մրցանակակիր վարսահարդար Սերգեյ Զվերեւի հետ համատեղ հուլիսի 22-ին Երեւանի կամերային երաժշտության տանն անցկացրեց վարսահարդարման արվեստի եւ դեկորատիվ դիմահարդարման Հայաստանի առաջին առաջնությունը, որի նշանաբանն էր «Գեղեցկության ծնունդը»: Մասնակցում էին 48 վարսահարդարներ եւ 12 դիմահարդարներ: Նրանք ներկայացրին իրենց աշխատանքները մի քանի փուլով:

Առաջինը թեմը գրավեցին «Կանացի ամենօրյա սանրվածք» ներկայացնող վարսահարդարների աշխատանքները, որոնց փոխարինեցին «Տղամարդու դասական սանրվածք»-ները: Վարսահարդարներից հետո մրցեցին դիմահարդարները՝ ներկայացնելով «Տոնական դիմահարդարում» աշխատանքները: Չորրորդ փուլում արդեն «Կանացի երեկոյան սանրվածք»-ներն էին՝ իրենց ողջ հանդիսավորությամբ:

Ինչպես թղթակցին ասաց խորհրդի նախագահ Մարինա Առաքելյանը, առաջնության նպատակն է բարձրացնել եւ գնահատել երկրի վարսահարդարների եւ դիմահարդարների պրոֆեսիոնալ, ստեղծագործական մակարդակը: Իսկ մրցույթի հաղթողներից կազմված խումբը կմասնակցի սեպտեմբերին Մոսկվայում կայանալիք միջազգային մրցույթին:

Ցեմասրահում կազմակերպված էր մրցույթի հովանավորներ «Ջոնսոն եւ Ջոնսոն», «Լոնդա», «Նիվեա» եւ այլ ֆիրմաների արտադրանքների ցուցահանդես-վաճառք:

Մրցույթից հետո նախատեսված էր շոու-ծրագիր՝ Սերգեյ Զվերեւի եւ միջազգային մրցույթների դափնեկիր վարսահարդար Դմիտրի Ժիլինի մասնակցությամբ:

Միք Ջեգերի ամուսնալուծության պայմանագիրը

Ընդամենը 12 րոպե պահանջվեց, որպեսզի Լոնդոնի գերագույն դատարանը լուծարի ռոք-աստղ Միք Ջեգերի եւ Ջերի Հոլի ոչ պաշտոնական ամուսնությունը: Նրանց հարսանիքը տեղի էր ունեցել 1990 թ. Բալի կղզու լողափին, բայց երբեւէ պաշտոնապես չէր գրանցվել: Այնպես որ, Լոնդոնի դատարանը լոկ հաստատեց երկու կողմերի իրավաբանական եւ ֆինանսական պարտավորությունները: Միքը եւ Ջերին նույնիսկ ներկա չէին դատական նիստին. նրանք այդ պահին իրենց արձակուրդն էին անցկացնում Ֆրանսիայում՝ Լուարի հովտում գտնվող սեփական դղյակում, ընդ որում՝ իրենց 4 զավակների հետ: Նրանց ամուսնությունն ու ամուսնալուծությունը կեղծ էին, բայց ընտանիքն ըստ էության իսկական է:

«ՊՈՒԵՆ»

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

«Իմ հաղորդումը չեմ դիտում»

Թոք շոուի հայտնի վարողն Ջերրի Սփրինգերը տարիներ շարունակ հաճույք է զգացել իր հյուրերի վեճերը դիտելով: Վերջերս Չիկագոյի քաղաքային խորհրդի 3-ժամյա նիստում նա պարբերաբար ետ էր մղում հարվածները, որ նրան առանց երկմտելու հասցնում էին հյուրընկալողները: Նա այդպես էլ ուղղակիորեն չխոստովանեց իր շոուի ժամանակ հյուրերը պարզապես դեր էին խաղում, թե կռվում լրջորեն: Խորհրդակցության ամենամեծ հայտնությունն այն էր, որ Սփրինգերը երբեք չի դիտում իր սեփական ծրագիրը: «Ես հետաքրքրվում եմ քաղաքականությամբ, սպորտով, ասաց նա իր հյուրընկալներին, ավելի հաճույքով քաղաքային խորհրդի նիստերից մեկը կդիտեի»:

Ջեքսոնի որդին մեծանում է

Հետաքրքիր է, Լուչիանո Պավարոտին կներվի՞ իր փոքրիկ օպերային չափազանցումը: Նա իրար խառնեց լուրերի որսորդ լրագրողներին, երբ հայտարարեց, որ Մայքլ Ջեքսոնը Իտալիայի իր համերգը հետաձգել է, որովհետեւ նրա որդին «մահանում է»: Իրականում Ջեքսոնների բժիշկը համոզված է, որ երկամյա որդին՝ Մայքլ կրտսերը, «լավ է զգում», թեեւ Նյու Յորքի հիվանդանոց էր տարվել վիրուսային տենդախտի նոպայով: Մայքլի կինը՝ Դեբբին, երեւի ավելի շատ բժշկի օգնության կարիքն զգաց, երբ հեռուստացույցով լսեց նորությունը: «Սարսափելի բան է, լուրերով լսում ես, որ որդիդ մահանում է», ասել է նա: Համոզված ենք փոքրիկն այլեւս առանց մոր ոչ մի տեղ չի մեկնի:

«ՆՅՈՒՍՈՒԻՔ»

digitised by A.R.A.R.@

ԵՐԵՎԱՆ

ՀԱՕԿ-ի ձեռնարկած քայլերը

Յուսալի հերթափոխ ունենալը եղել եւ մնում է հայոց մարզաշխարհի այրերի առաջնահերթ խնդիրը: Լավ է, երբ մեր մասնիկները հաղթանակներ են տանում միջազգային մրցասպարեզներում, հաստատում իրենց մրցափորձը, դառնում մարտունակ: Առավել կարեւորվում են պատանեկան խաղերը ևուզանեները, երբ դրանք հանդիսանում են համալիր միջոցառումներ, որոնցում ընդգրկվում են բազմաթիվ մարզաձեւեր, երբ ասպարեզներում միմյանց դեմ պայքարում են տասնյակ երկրների ներկայացուցիչներ: Պատկերն այդպիսին էր Դանիայում վերջերս անցկացված «Եվրոպայի ամառային պատանեկան օրեր» անվանումով խոշորագույն ստուգատեսում: 48 երկրների 2264 մասնակիցների թվում էին մեր երկրի չորս ներկայացուցիչներ: Նրանցից խոսուն մրցելույթներ ունեցավ երեւանցի թենիսիստ Հարություն Սոֆյանը, որը տանելով հաղթանակներ, գրավեց առաջին տեղը եւ պարգեւատրվեց չեմպիոնի ոսկե մեդալով: Թույլ մրցելույթներ ունեցան հեծանվորդ Արման Ավետիսյանը, սպորտային մարմնամարզության պատվիրակ Անի Աղաբալյանը, բադմինտոնիստուհի Մարիամ Մուրադյանը: Նրանք հանգրվանեցին մրցաշարային աղյուսակի ստորին հորիզոնականներում: Այդուհանդերձ, Սոֆյանի հաղթանակի շնորհիվ Հայաստանի ներկայացուցիչները թիմային պայքարում ճանաչվեցին 26-րդը: Այս ամենի եւ Դանիայում անցկացված միջոցառման մասին մանրամասներ պատմեց ՀԱՕԿ-ի գործադիր տնօրեն Գագիկ Չոբանյանը: Նրանք ունկնդրեցին լրատվական տասնյակ գործակալությունների ներկայացուցիչներ, որոնք ՀԱՕԿ-ի հրավերով մասնակցում էին ԴԴ սպորտսվարչության նիստերի դահլիճում կազմակերպված մամուլի ասուլիսին:

Իսկ մինչ Չոբանյանին լսելը լրագրողներին իր ուղեւորության մասին պատմեց ՀԱՕԿ-ի նախագահ Բենուր Փաշայանը: Նա մասնակցել է Փարիզում օրերս անցկացված Յունեսկոյի եւ ՄՕԿ-ի նախաձեռնած համաշխարհային կոնֆերանսին: Աշխարհում կայուն խաղաղություն ապահովելու գործում անգնահատելի է կրթության եւ սպորտի դերը, ասել է թե՝ ճիշտ կլինի, եթե յուրաքանչյուր մարդու մեջ համաչափ լինի մարմնի եւ հոգու ներդաշնակությունը, մտավոր եւ հոգեւոր գիտելիքների հարստությունը:

Փաշայանը նաեւ ասաց, որ Փարիզում կայացել է առաջին ծանոթությունը ՄՕԿ-ի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչի եւ նրա ղեկավարած այլ պաշտոնյաների հետ: Ասուլիսում խոսեցին նաեւ ՀԱՕԿ-ի գլխավոր քարտուղար Նշան Մունչյանը, բադմինտոնի հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահ Սերգեյ Վարդանովը, թենիսի հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահ Հրայր Իսրայելյանը եւ ուրիշներ:

Ընդհանուր տպավորությամբ մարզաշխարհի մարդիկ այժմվանից լուրջ աշխատանքներ են տանում «Սիդնեյ-2000» օլիմպիադայում մեր մարզիկների հաջող մասնակցությունն ապահովելու համար:

ՆԱԶԵԼԻ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Առջեւում աշխարհի առաջնությունն է

Մարզահամերգային համալիրում ավարտվեց ազատ ոճի ըմբշամարտի Հայաստանի առաջնությունը: Այս անգամ, ի տարբերություն նախորդների, մրցագորգ եկան մեր բոլոր ուժեղագույն ըմբիշները: Առաջնությունում հանդես եկան տարբեր մարզերի, մարզական կազմակերպությունների շուրջ 100 ներկայացուցիչներ, եւ նրանց թվում էին տիտղոսակիրները՝ աշխարհի եռակի չեմպիոն Արա Գեւորգյանը, 1996 թ. Ատլանտայի օլիմպիական խաղերի արծաթե մեդալակիր Արմեն Մկրտչյանը, եվրոպայի մեծահասակների ու երիտասարդների առաջնությունների հաղթողներ ու մրցանակակիրներ: Մեր ուժեղագույնները հաստատեցին իրենց բարձր կարգը, հենց նրանք տոն տվեցին երկօրյա մրցապայքարում:

Ըստ քաշային կարգերի, հանրապետության չեմպիոններ դարձան հետեւյալ մարզիկները. 54 կգ՝ Արմեն Մկրտչյանը (Փ. Վեդի), 58 կգ՝ Մարտին Բերբերյանը (Երեւան), 63 կգ՝ Վահան Մկրտչյանը (Արտաշատ), 69 կգ՝ Արթուր Ղազարյանը (Արտաշատ), 76 կգ՝ Արա Գեւորգյանը (Արտաշատ, Քաղցրաշեն), 85 կգ՝ Սահակ Աղաբեկը (Վանաձոր), 97 կգ՝ Արմեն Պոմացյանը (Վանաձոր), 130 կգ՝ Վարդան Թովմասյանը (Երեւան):

Հատկապես լարված պայքար ծավալվեց ցածր քաշային կարգի ըմբիշների գոտեմարտերում: Ուրախալի է, որ երկամյա ընդմիջումից հետո օլիմպիական փոխչեմպիոն Արմեն Մկրտչյանը կրկին մրցագորգ վերադարձավ: Միջազգային խոշոր մրցումներում մեր գլխավոր հույսը՝ Արայիկ Գեւորգյանը, այս անգամ հանդես եկավ ավելի բարձր քաշային կարգում, սակայն դա չխանգարեց, որպեսզի նա առավելություն հասնի բոլոր մրցակիցների նկատմամբ:

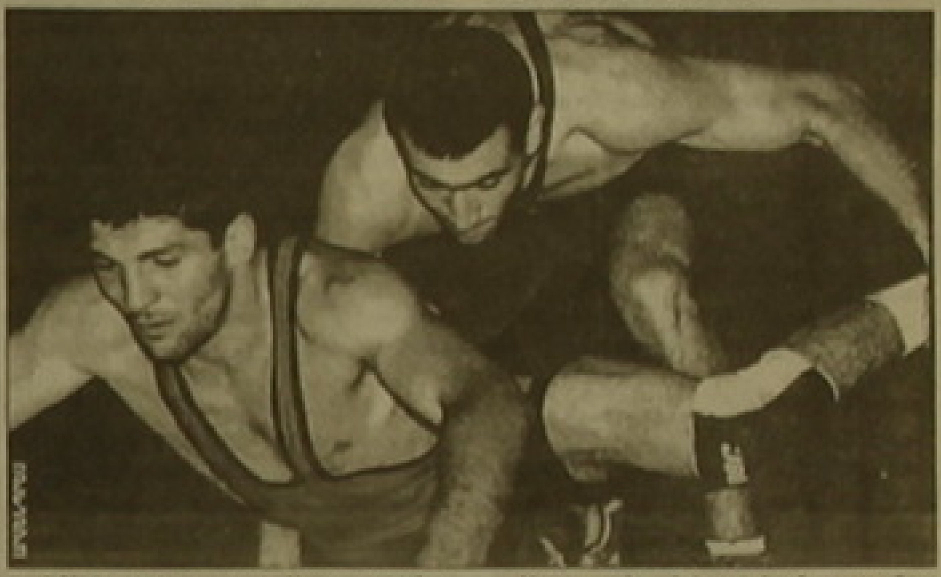

Այս տարվա եվրոպական առաջնությունում մեր հանրապետության ազատ ոճայիններն անհաջող հանդես եկան (այդ մրցումները մեր առաջատար Արա Գեւորգյանը բաց թողեց): Հոկտեմբեր ամսին Թուրքիայում անցկացվելու է աշխարհի հերթական առաջնությունը, եւ մեր մասնագետները հույս ունեն, որ չնայած անհաջող չափազանց անցյալում մրցակցությանը, կհաջողվի մրցանակային տեղեր գրավել: Չմոռանանք նաեւ, որ տարին նախաօլիմպիական է, իսկ Սիդնեյ-2000-ի ուղեգրերին կարելի է տիրել տարեվերջի խոշոր մրցաշարերի հաջող ելույթների շնորհիվ:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Չեմպիոնների լիգայի ոռակավորման առաջին փուլի պատասխան խաղերը

Անցկացվեցին եվրոպական երկրների Չեմպիոնների լիգայի ոռակավորման առաջին փուլի պատասխան հանդիպումները: Մեր քերթի ընթերցողներն արդեն գիտեն հանրապետության չեմպիոն Արարատի «Ցեմենտի» անփառունակ պարտության մասին:

Ներկայացնում ենք բոլոր խաղերի արդյունքները: Փակագծերում բերված են առաջին խաղերի հաշիվները: Երկրորդ փուլ մտած թիմերի անվանումներն ընդգծված են:

«Ցեմենտ» (Հայաստան)-**«Ժալգիրիս» (Լիտվա)**	0-3 (0-2)
«Սկոնտո» (Լատվիա)-«Ժենես» (Լյուքսեմբուրգ)	6-0 (2-0)
«Զիմբրու» (Մոլդովա)-«Սենթ Պատրիկ» (Իռլ.)	5-0 (5-0)
«Քյափազ» (Ադրբեջան)-**«Սլոգա» (Մակեդոնիա)**	2-1 (0-1)
«Ֆլորա» (Էստոնիա)-**«Պարտիզան» (Հարավսլ.)**	1-4 (0-6)
«Տիրանա» (Ալբանիա)-**«Վեստմանայաեար» (Իսլանդիա)**	1-2 (0-1)
«Վալետտա» (Մալթա)-«Բարրի Թաուն» (Ուելս)	3-2 (0-0)
«Գլենտորան» (Հս. Իռլանդիա)-**«Լիտեքս» (Բուլղարիա)**	2-0 (0-3)
«Հակա» (Ֆինլանդիա)-«Տորսհավն» (Ֆարեր. կղզ.)	6-0 (1-1)

Չեմպիոնների լիգայի ոռակավորման երկրորդ փուլում կհանդիպեն հետեւյալ զույգերը. «Ռապիդ» (Ավստրիա)-«Վալետտա» (Մալթա), «Անորթոսիս» (Կիպրոս)-«Սլովան» (Սլովակիա), «Պարտիզան» (Հարավսլավիա)-«Ռիեկա» (Խորվաթիա), ԲԱԿԱ (Ռուսաստան)-«Մոլդե» (Նորվեգիա), «Լիտեքս» (Բուլղարիա)-«Վիսլա» (Լեհաստան), «Հակա» (Ֆինլանդիա)-«Գլազգո Ռեյնջերս» (Շոտլանդիա), «Դինամո» (Թբ. Վրաստան)-«Զիմբրու» (Մոլդովա), «Դնեպր»-(Բելառուս)-ԱԻԿ (Շվեդիա), «Սլոգա» (Մակեդոնիա)-«Բրոնդբյու» (Դանիա), «Ռապիդ» (Ռումինիա)-«Սկոնտո» (Լատվիա), «Բեշիքթաշ» (Թուրքիա)-«Հապոյել» (Հ., Իսրայել), «Դինամո» (Կ., Ուկրաինա)-«Ժալգիրիս» (Լիտվա), «Վեստմանայաեար» (Իսլանդիա)-ՄՏԿ (Հունգարիա), «Մարիբոր» (Սլովենիա)-«Գենկ» (Բելգիա):

Խաղերը կանցկացվեն հուլիսի 28-ին եւ օգոստոսի 4-ին:

ԹԵՆԻՍ

Հերթական ցուցակները

Հրապարակվել են աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստների եւ թենիսիստուհիների հերթական ցուցակները: Դրանցում, նախորդների համեմատությամբ, միայն աննշան փոփոխություններ են կատարվել: Տղամարդկանց վարկանիշային ցուցակում մի կարեւոր փոփոխություն կլինի մի քանի օրից: Քանի որ Շտուտգարտի անցյալ տարվա մրցաշարի հաղթող Անդրե Աղասին հրաժարվել է գերմանական այդ քաղաքում անցկացվող այս տարվա մրցումներում հանդես գալ, ապա, ըստ կարգի, նրա միավորներից հանվելու են: Դա լավ նվեր է Պատրիկ Ռաֆթերին, որը հաջորդ երկուշաբթի օրվանից առաջ կանցնի Աղասիից եւ կգլխավորի ուժեղագույնների ցուցակը: Ավելացնենք, որ մեր Սարգիս Սարգսյանն 61-րդ տեղում է:

Ներկայացնում ենք 20 ուժեղագույն թենիսիստների ու թենիսիստուհիների ցուցակները:

Տղամարդիկ

1 Անդրե Աղասի (ԱՄՆ)՝ 3684, 2. Պատրիկ Ռաֆթեր (Ավստրալիա)՝ 3673, 3. Փիթ Սամփրաս (ԱՄՆ)՝ 3594, 4. Եվգենի Կաֆելնիկով (Ռուսաստան)՝ 3212, 5. Գուստավո Կուերտեն (Բրազիլիա)՝ 2810, 6. Թիմ Հենման (Անգլիա)՝ 2690, 7. Ռիխարդ Կրայչեկ (Հոլանդիա)՝ 2431, 8. Թոդ Մարտին (ԱՄՆ)՝ 2332, 9. Կառլոս Մոյա (Իսպանիա)՝ 2313, 10. Գրեգ Ռուսեդսկի (Անգլիա)՝ 2307, 11. Մարսելո Ռիոս (Չիլի)՝ 2297, 12. Մարկ Ֆիլիպուսիս (Ավստրալիա)՝ 2295, 13. Կարոլ Կուչերա (Սլովակիա)՝ 2292, 14. Ալեքս Կորեչա (Իսպանիա)՝ 2183, 15. Ֆելիքս Մանտիլյա (Իսպանիա)՝ 1790, 16. Թոմաս Հաաս (Գերմանիա)՝ 1842, 17. Նիկոլաս Կիֆեր (Գերմանիա)՝ 1673, 18. Թոմաս Էնկվիստ (Շվեդիա)՝ 1607, 19. Դոմինիկ Հրբատի (Սլովակիա)՝ 1600, 20. Թոմաս Յոհանսոն (Շվեդիա)՝ 1437 միավոր:

Կանայք

1. Լինդսեյ Դեւենպորտ (ԱՄՆ)՝ 5590, 2. Մարտինա Հինգիս (Շվեյցարիա)՝ 5293, 3. Շտեֆի Գրաֆ (Գերմանիա)՝ 4500, 4. Վենուս Ուիլյամս (ԱՄՆ)՝ 3474, 5. Մոնիկա Սելեշ (ԱՄՆ)՝ 3411, 6. Մերի Պիրս (Ֆրանսիա)՝ 2639, 7. Յանա Նովոտնա (Չեխիա)՝ 2188, 8. Արանտա Սանչես-Վիկարիո (Իսպանիա)՝ 2128, 9. Ամանդա Կոըթցեր (ՀԱՀ)՝ 1942, 10. Նատալի Տոզյա (Ֆրանսիա)՝ 1935, 11. Սերենա Ուիլյամս (ԱՄՆ)՝ 1819, 12. Բարբարա Շեթ (Ավստրիա)՝ 1784, 13. Աննա Կուռնիկովա (Ռուսաստան)՝ 1744, 14. Դոմինիկ վան Ռուստ (Բելգիա)՝ 1684, 15. Ժյուլի Ալար (Ֆրանսիա)՝ 1669, 16. Ամելիա Մորեսմո (Ֆրանսիա)՝ 1651, 17. Սանդրին Տեստյու (Ֆրանսիա)՝ 1632, 18. Կոնչիտա Մարտինես (Իսպանիա)՝ 1554, 19. Պատրիցիա Շնայդեր (Շվեյցարիա)՝ 1371, 20. Ելենա Լիխովցեւա (Ռուսաստան)՝ 1362 միավոր:

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1 Դինամիկա 2 Այրել 3 Շնկեղն 4 Ոսկրափառ 5 Իմեն 6 Արշակունի 10 Բենզոնամոտ 11 «Ֆիլիոք Սոփա» 15 Զնարակ 16 Վան Գոգ 20 Լիսիցյան 22 Աֆրիկյան 23 Բալախնա 24 Կարելյ 28 Փիտա 29 Սինա

Հորիզոնական

7 Սիմայան 8 Կույշարդ 9 Բեկեռապատեր 12 Սինաու 13 Տիկնա 14 Սինոպ 17 Համզամե 18 Սալինին 19 Սեմեսակ 21 Բոլոգան 25 Ասուր 26 Մարկաս 27 Պիզո 30 Ֆիլադելֆիա 31 Խոստաբան 32 Յանկյան

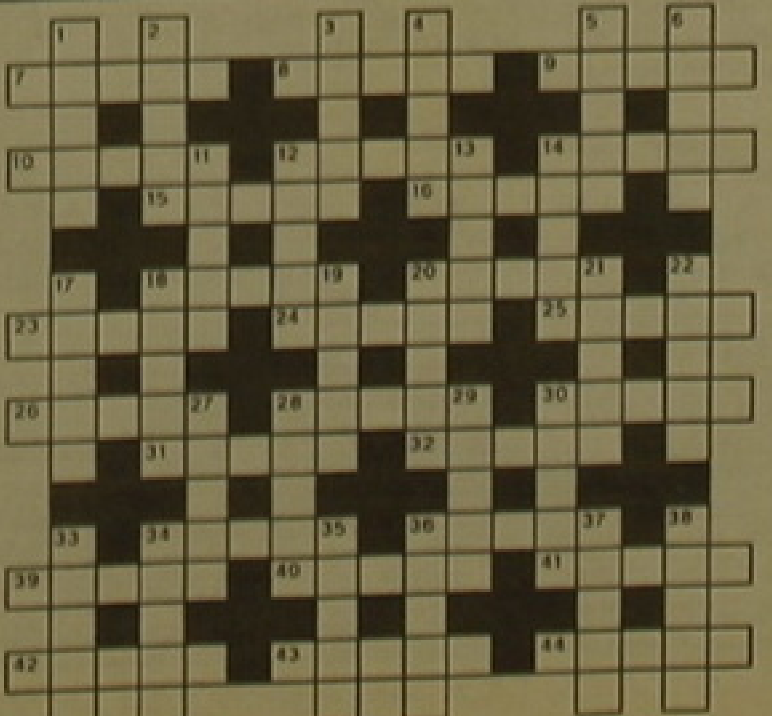

ԽԱՉԲԱՌ

Հորիզոնական

7. Տան ծառայող: 8. «Պոմպեյա կամ Բալզակի կյանքը» կենսագրական վեպի հեղինակը: 9. Ֆրանսիացի ֆիզիկոս ֆիզիկոս, Նոբելյան մրցանակակիր: 10. Հայիրենի հայնդի օպերայի հերոսուհին: 12. Հայ նկարիչ: 14. Եւրոպական կենտրոնական Անտիկայում, որի նախկին անունն է Հոնգուրաս: 15. Ոսկա տեսակ: 16. Սուրբ գիր: 18. Մարզագույք: 20. Ռադիոակտիվ տարր: 23. Ֆեոդալական բարձր խավի ներկայացուցիչ XV-XVIII դ. Վրաստանում: 24. Գավառ Մեծ Հայքում: Մամիկոնյանների հարստությունը: 25. Նահանգ ԱՄՆ-ում: 26. Քաղաք Իրանի հարավում: 28. Վարչական կենտրոն Շրի Լանկայում: 30. Քայլի ժամանակ: 31. Բույսի օրգան: 32. Մարդու եւ կենդանիների կմախքի բաղկացուցիչ տարր: 34. Նավթամթերքի լափման միավոր: 36. Ճարտարապետության մեջ կառուցվածքային տարր: 39. Թերթաձարերի եւ կալերի մեջ հանդիպող հիմնական տարր: 40. Գավառ Իրանի Սպահան օստանում, որտեղ ապրում են Շահ Աբբասի ժամանակներից գաղթած հայեր: 41. Հայ ֆիզիկոս: 42. Կատակերգու դերասան ...: 43. Տարբ տառանք: 44. Գետ Ռուսաստանում, Պեչորիների երկրամասում:

Ուղղահայաց

1. Ռուսական քաղեքի խումբ: 2. Խորհրդային պատմաբան: 3. Օ. Բալզակի 1834-35 թթ. գրած ստեղծագործության հերոսը հայր ...: 4. Խորհրդային սիմֆերանավ: 5. Վանք Կիլիկիայում, ուր ստեղծագործել է միջնադարի հայ նշանավոր ատենագիրը: 6. Ռուսական եկեղեցու հին յաղք: 11. Գյուղ Հայաստանում, Քաջինից հյուսիս արեւելք: 12. Վառարանի գործիք: 13. «Բաց անկողին» վեպի հեղինակը: 14. Անգլիացի փիլիսոփա, բնագետ: 17. Ֆրանսական օպերայից եկած կոմական արտահայտության գոհացումը: 18. Քաղաք Մեծ ծովի ափին: 19. Թանկարժեք քարերի կշռման: 20. Երաժշտական ստեղծագործության ձեւ, որտեղ թեման կրկնվում է: 21. Նոսագրության նշաններ, կիրառվել են միջին դարերում եվրոպական երաժշտական արվեստում: 22. Հին Հռոմում մարզիչ: 27. Գեղարվեստական գործ: 28. Կենդանու բույս: 29. Մաթեմատիկական առաջին անվանումը: 30. Չափ բարեկ: 33. «Լակմե» օպերայի հեղինակը: 34. Սովետական երկրաբան, բյուրեղագետ: 35. Պիի մասերի կարգի կենդանի: 36. Հայոց թագավոր: 37. Ֆրանսիացի գրող, «Կորուսյալ ժամանակի որոնումներ» վիպաշարի հեղինակը: 38. Աստղագիտական վիճակ, հեռավորության ընդհատում:

Կազմեց Է. ՄԿՐՏՉՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՏԵՂԱԿԱՆ

Բնական աղետը մեծ չափերի վնաս է հասցրել Գեղարքունիքում

ԳԱՎԱՌ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես հաղորդեցին Գեղարքունիքի մարզի գյուղատնտեսության վարչությունից, հուլիսի 20-ի լույս 21-ի գիշերը Գեղարքունիքի մարզի Սեւանի տարածաշրջանում ուժեղ քամու եւ կարկտահարության հետեւանքով պատճառած վնասը արդեն ճշգրտվել է մասնագիտական հանձնաժողովի կողմից: Տուժել են Զովաբեր, Դդմաշեն, Ծաղկունք, Գեղամավան, Վարսեր գյուղերը եւ Սեւան քաղաքը:

Թվարկված 5 գյուղական համայնքներում ոչնչացել է 52 գլուխ խոշոր եւ 56 գլուխ մանր եղջերավոր անասուն, լիովին վնասվել են 314 հա կարտոֆիլի ցանքեր եւ 1321 հա խոտհարք: Շենքերին եւ օժանդակ շինություններին հասցված ընդհանուր վնասը հասնում է 11,4 մլն դրամի: Սեւան քաղաքին պատճառված վնասները կազմում են 20 մլն դրամ: Տուժել են նաեւ Սեւան քաղաքի Գոմաձոր թաղամասի ցանքատարածությունները եւ պտղատու այգիները:

Հրդեհ Վանաձորում

Երեկ երեկոյան, ժամը 18:10-ին հրդեհ է բռնկվել Հելսինկյան քաղաքացիական ասամբլեայի Հայաստանի ազգային կոմիտեի Վանաձորի գրասենյակում: Հրդեհի պահին գրասենյակում ոչ ոք չի եղել: Գրասենյակի ղեկավար Արթուր Սաքունցն աշխատանքի բերումով մեկնել էր Երեւան, իսկ աշխատակիցները տեղում չէին: Ահազանգով դեպքի վայր ժամանած Վանաձորի ենթակայության 21-րդ հրշեջ մասի մարտիկները կարողացան հրդեհը մարել, սակայն զգալի վնաս է պատճառվել: Կրակի ճարակ է դարձել գրասենյակի համակարգիչը: Հրշեջ մասի պետ, ներքին ծառայության կապիտան Արթուր Չաչինյանը տեղեկացրեց, որ հրդեհի պատճառը էլեկտրալարերի կարճ միացումն է եղել: Հետաքննությամբ կպարզվեն պատահարի մանրամասները եւ վնասի չափերը:

ՄԱՌ-ՎԵԼ ՄԻ-ԿՈՅԱՆ, Վանաձոր

Հայաստանում ստեղծվեց տեղեկատվական-զբոսաշրջային կենտրոն

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հուլիսի 22-ին Երեւանում կայացավ Եվրասիա հիմնադրամի աջակցությամբ հիմնված տեղեկատվական-զբոսաշրջային կենտրոնի շնորհանդեսը:

Կենտրոնի ղեկավար Կարեն Գրիգորյանի ասելով, կազմակերպությունը կոչված է նպաստելու երկրում զբոսաշրջության զարգացմանը, հատկապես այժմ՝ Հայաստանում քրիստոնեության պետականորեն ընդունման 1700-ամյակի շեմին:

Կենտրոնը, մասնավորապես, աջակցություն կցուցաբերի զբոսաշրջության ոլորտում մասնավոր սեկտորի ընդլայնման, Ինտերնետի ցանցում մարկետինգի կազմակերպման խնդրում: Նախագծի շրջանակներում ստեղծվել է հանրապետության զբոսաշրջության կազմակերպությունների տվյալների բազա:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Երկու խողովակաշարերի զուգահեռ շինարարություն. Վաշինգտոնի եւ Բաքվի դիրքորոշումները

ԲԱՔՈՒ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ նախագահի եւ պետքարտուղարի Կասպյան տարածաշրջանում էներգետիկական դիվանագիտության գծով նոր հատուկ խորհրդական Ջոն Վուլֆը իր երկրի կառավարության շահագրգռվածությունն է արտահայտել Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի եւ Անդրկասպյան գազատարի զուգահեռ շինարարության հարցում: Գտնում են, որ երկու նախագծերի զուգահեռ իրականացումը ընդունակ է էժանացնել դրանց արժեքը: Հիմնական խողովակաշարի վերաբերյալ հիմնական համաձայնագրերի առանձին մանրամասների համաձայնեցումը մոտ է ավարտին: Հուլիսի 26-27-ին Անկարայում աշխատանքային խմբերը կնախապատրաստեն համաձայնագրերի նախագծերը եւ դրանք կհանձնեն Ադրբեջանի, Թուրքիայի եւ Վրաստանի ղեկավարությանը: Համաձայնագրերի ստորագրման ստույգ օրը սահմանված չէ:

«Պաշտոնական Բաքուն պահանջ է առաջադրել ստեղծվող գազի կոնսորցիումին ԱՀ մասնակցության վերաբերյալ», հայտարարել է Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության առաջին փոխնախագահ Իլխամ Ալիեւը: Ըստ նրա, Ադրբեջանը պետք է իր բաժինն ունենա ապագա անդրկասպյան գազամուղում, որի օգնությամբ կկարողանար արտահանել ապագայում արդյունահանելիք գազը դեպի Թուրքիա: Միայն այդ պահանջներին հետեւելու դեպքում Բաքուն կարող է «կանաչ լույս» վառել տվյալ նախագծի դիմաց. հակառակ դեպքում պաշտոնական Բաքուն համարժեք միջոցների կդիմի»: Բաքուն դեմ չէ անդրկասպյան խողովակաշարին, ընդգծել է փոխնախագահը, սակայն կողմ է ապագա խողովակաշարի մասնակիությանը եւ սղառման շուկայի ազատությանը: Հենց այդ պայմաններն են դրվել այն ընկերությունների առջեւ, որոնք ընդհուպ զբաղվում են նախագծի իրականացմամբ:

Կոսովոյում իրավիճակը մնում է լարված

ՄՈՍԿՎԱ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հարավսլավիայի Կոսովոյի նահանգում իրավիճակը շարունակում է լարված մնալ: Ինչպես ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնել են Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարությունում, Կոսովոյի բոլոր շրջաններում տեղի է ունենում սերբ բնակչության ճնշում եւ ունեցվածքի ինքնակամ զավթում: Նշվում է, որ խաղաղապահներն էլ ավելի հաճախ են ստիպված լինում դիմելու վճռական գործողությունների: Այսպես, Միտրովիցա բնակավայրի շրջանում ալբանացիները տներից դուրս են քշել սերբական մի քանի ընտանիքների: Ֆրանսիացի զինծառայողները խափանել են ալբանացիների գործողությունները եւ սերբերին թույլ են տվել վերադառնալ իրենց տները: Պեչ քաղաքի շրջանում (պատասխանատվության իտալական հատված) ձերբակալվել են մի քանի ալբանացիներ՝ այսպես կոչված «Կոսովոյի ազատագրական բանակից»: Նրանք կասկածվում են կողոպուտների եւ առեւանգումների մեջ:

Հարավսլավիայի մի շարք շրջաններում ճառագայթման բարձր մակարդակ

ԼՈՆԴՈՆ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Հարավսլավիայի մի շարք շրջաններում, որոնք ենթարկվել են ուրանի փոշեցրման լիցքերի օգտագործմամբ հարձակումների ու գնդակոծումների, գրանցվել է ճառագայթման բարձր մակարդակ: Այս հայտարարությամբ այսօր հանդես է եկել Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի գծով միջազգային բնապահպանության կենտրոնը: Նրա համապատասխան զեկուցումը ուղարկվել է Եվրամիության ղեկավար մարմիններին:

Պակիստանը մերժել է երկկողմ խաղաղ բանակցությունները վերսկսելու Հնդկաստանի պայմանները

ԴԵԼԻ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Պակիստանը լիովին մերժել է երկու երկրների խաղաղ երկխոսությունը վերսկսելու եւ հնդկա-պակիստանյան հարաբերությունների գլխավոր խնդիրները, ներառյալ Քաշմիրինը, կարգավորելու՝ Հնդկաստանի նախնական պայմանները:

«Հնդկաստանը իրավունք չունի որեւէ նախնական պայման առաջադրելու: Միջազգային հանրակցությունը Դելիին կստիպի ընդունել հենց այն խնդիրների կարեւորությունը, որոնք չլուծելու դեպքում անհնար է խաղաղություն պահպանել Հարավային Ասիայում: Դա նախ եւ առաջ Քաշմիրի հարցն է», չորեքշաբթի օրը Ջիդդայում ընդգծել է Պակիստանի արտգործնախարարության քարտուղար Շամշադ Ահմադը, որը վարչապետ Նավազ Շարիֆին ուղեկցում է Սաուդյան Արաբիա ձեռնարկած նրա ուղեւորության ժամանակ:

Ընդսմին նա Քաշմիրի Քարգիլ հատվածից պակիստանյան զորքերը լիովին դուրս բերելու, այդ տարածաշրջանում վերահսկողության գծի /սահմանի/ անձեռնմխելիությունը հաստատելու եւ հակահնդկական մահմեդական խմբավորումների աջակցությունից հրաժարվելու Հնդկաստանի առաջարկությունները անվանել է «մարտավարական խորամանկություն»:

Ի ԼՈՒՐ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ

Մամուլի ազգային ակումբը «Տնտեսական ուղեծիր» ծրագրի շրջանակներում շարունակում է հայրենական արտադրության հիմնախնդիրների լուսաբանումը: Հերթական այցը տեղի կունենա այսօր՝ հուլիսի 23-ին, Աբովյանի «Թամարա» պաղպաղակի գործարան: Մեկնելու համար հավաքվել Մամուլի ազգային ակումբում՝ 10:45 (Արշակունյաց 2, 10-րդ հարկ):

ՄԱԱ

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՇԱԲԱԹՕՐՅԱ Ազգ-ում

Փորձեք լուծել եւ արժեքավոր մրցանակը Ձերն է

ՀԱՅԱՑՔ ԵՐԵՒԱՆԻՑ

Լույս տեսավ «Հայացք Երեւանից» ամսագրի հերթական՝ հուլիսյան համարը

- Հետընտրական դիտարկումներ
- Պարույր Սեւակի մահվան առեղծվածը
- «Նոր-Մարաշ» բուժկենտրոնում հույսի ծաղիկներ են բացվում
- Աստվածաշունչը վերադառնում է
- Բանագետ Արտաշես Նազինյանը՝ ինչպես մի համեստ զինվոր

Նաեւ՝ տնտեսական, մշակութային, մարզական հոդվածներ ու հարցազրույցներ, հետաքրքրաշարժ նյութեր, երգիծանք:

«Հայացք Երեւանից», թիվ 4(16), 1999 թ.

«Հայմամուլի» կրպակներում եւ անհատ լրագրավաճառների մոտ

ՀԵՌՈՒՍՏԱՑՈՒՑԱԿ

22 հուլիս

9.00, 13.00, 17.00, 21.00, 24.00 Հայլուր
9.20 Բարի լույս, Հայաստան
10.20, 18.00 «Մոխրոտը»
11.10 Հենց այնպես
11.25 Արտակարգ ալիք
11.35 Գ/ֆ «Երկյուղն ու Շերլոկն ընդդեմ մաֆիայի»
13.15 Սամբիստա
13.45 «Տկզար» անսամբլի ելույթը
17.20 3-րդ ալիք. մանկական սրահ
19.00 Մայրաքաղաք
19.30 Կրքեր
20.00 3-րդ ալիք
21.40 Հեռուստակապսալոգ
21.45 Դեմքեր
22.20 Գ/ֆ «Ինչու է լռում փոքրիկը»
00.20 Ռուբիկոն+
Արբանյակային հեռարձակմամբ
02.00 «Իմ երկրորդ մայրը»
03.00 Բարի լույս, Հայաստան

Մշակույթ

19.00 Մուլտֆիլմ
19.10 Աշխարհի հրաշալիքները. Մոսկովյան Կրեմլ
19.25 Հեռուստաֆիլմ «Բաժբեուկ-Մելիքյան»
19.35 Երգում է Սուսաննա Սաֆարյանը
20.00 Հեռուստաֆուտբոլ
20.30, 01.00 Լուրեր
21.05 Սերիալ «Ես կնվաճեմ Մանհեթենը» (5-րդ մաս)
22.00 Սիրեցեք զմիմեանս
22.10 Մոցարտ. սիմֆոնիա թիվ 35
22.50 Գ/ֆ «Արտին մոտ»

9.00 Տոմար
11.00 Գ/ֆ «Կարմիրը եւ սեւը» (5-րդ մաս), ավարտին՝ Նժար
19.00 Մուլտֆիլմ
19.30, 21.30, 23.30 Սուրհանդակ
19.50 Մամուլի խոսնակ
20.00, 21.10 Չ. Չապլինի վաղ ֆիլմերից. «Էկրանի հետեւում», «Չապլին բանտում»
20.30 Աստարեզ
22.00 Գ/ֆ «Հոլոգրաֆիկ մարդը»
24.00 Անդորր
00.05 Ա. Էլբակյանի «Ուրբաթ գիշեր բոլորովին քուն չունեմ» հեղինակային ծրագիրը (02.30 Սուրհանդակ)

7.00 Բարի լույս
10.00, 16.00, 19.00, 00.40 Նորություններ
10.15, 18.00 «Հանուն սիրո»
11.00-16.00 Բիզնես TV
16.15 Գ/ֆ «Նեսսի Գաննի ճանապարհորդությունը»
19.15 «Կոմսուհի դե Մոնսորո»
20.15 Վ/Ֆ «Մարդասպանի օրագիրը. 1996 թ. գործը»
20.45 Երալաշ
21.00 Հրաշքների դաշտ
22.00 Ժամանակ
22.45 Գ/ֆ «Կրկնակի հարված»
00.10 Կանանց պատմություններ. Լյուդմիլա Կուչմա
00.55 Գ/ֆ «Շուկ»

8.00 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բլուրի շուրջերին
8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
9.15 Հազար եւ մեկ օր
10.15, 00.55 Հերթապահ բաժանմունք
10.45 Արդարներ փոստով
11.10 Հ/Ս «Միլեդի»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.10 Լուրեր
12.35 «Փոքրիկ բախտաշրջիկը»
13.30 Իմ ընտանիքը
14.30 Խանութ բազմոցին
15.30 «Անտոնելլա»
16.25 «Վայրի հրեշտակը»
17.15 Երաժշտություն, երաժշտություն...
17.25 «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
19.00 Հոմեոպատիա եւ առողջություն
19.05 Գ/ֆ «Առաջին ծիծեռնակը»
20.25 «Այո, պարոն վարչապետ»
21.40 Մանրամասներ
21.55 Քաղաքիկ
22.25 Գ/ֆ «Երկրային աղջիկները մատչելի են»
00.20 Պոդիում դ'արտ
01.40 «Սլավոնական շուկան Վիտեբսկում» փառատոնի օրագիր

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ «Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի ձեռնարկությունները» տեղեկագիրը: Վաճառվում է «Նոյյան տապան» (Հանրապետության հրապարակ), «Ավասա» (Աբովյան 25), «Русская книга» (Փ. Բուզանդի 1) գրախանութներում եւ մետրոյի «Բարեկամություն» կայարանի մուտքի մոտ գտնվող կրպակում:

«[illegible]» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դաշնիկ 69149. Պատվեր 1092. Տպաքանակը՝ 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 22. 07. 1999. Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@